

Silahlanma Yarışına Karşı Silahsızlanma ve Askeri Detant İçin

Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 60. yıldönümü nedeniyle Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Prezidyum Başkanı Leonid İ. Brejnev tarihi konuşmasında silahlanma yarışını durdurmanın zamanımızın en önemli ve acil görevi olduğunu belirterek şöyle demiştir:

«Uluslararası ilişkiler şimdi bir yol ayrımına gelmiştir: Ya güven ve ortak çalışma geliyecek, ya da karşılıklı korku, şüphe ve silahlanma yarışı. Bu yol ayrımı en sonunda ya sürekli bir barışa, yahut olsa olsa savaşın eşliğinde bir dengeye götürür. Yumuşama insanlığa barış yolunu seçmek için bir fırsat sunuyor. Bu fırsatı değerlendirmemek bir cinayettir. Ne yazık ki, silahlanma yarışı devam ediyor ve şimdiye değin görülmemiş tehlikeli şekillere bürünüyor. İnsanları kitle halinde yoketmek için yeni tip silahlar geliştiriyor, bu işte iplerin kimlerin elinde olduğu çok iyi biliniyor. Fakat her yeni tip silah, politik olduğu kadar askeri ve stratejik bakımlardan çok bilinmeyenli bir denkleme temsil eder. Belli bir silahın tekeli ele geçirmek gibi boşuna bir umut ile bir tip silahtan öbürüne koşmak yalnızca silahlanma yarışını hızlandırıyor, karşılıklı güvensizliği artırıyor ve silahsızlanmayı engelliyor.»

ABD'deki burjuvazinin gerici askeri kanadı ve askeri-sanayi kuruluşları silahlanma yarışına kaynak teşkil eden ve onu devamlı hızlandıran çevrelerdir, Federal Almanya ve önde gelen diğer NATO devletleri de bu çevrelerle yakından bağlantılıdır. Onlar dünya barışı için en büyük tehlike kaynaklarıdır.

NATO ÜLKELERİNİN MUAZZAM SİLAHLANMA MASRAFLARI

NATO tarafından silahlanma masraflarının artışı üzerine verilen rakamlar gerçek askerlik ve silahlanma masraflarını bütünüyle yansıtmamakla birlikte yine de başta gelen emperyalist ülkelerin silahlanma yarışındaki yoğun çabalarını göstermek için yeterli fikir vermektedir.

Büyük NATO ülkelerinin 1970-1976 arasındaki silahlanma masrafları:

(Her ülkenin para cinsinden milyon olarak)

	1970	1976 (1)
ABD	77,854	99,083
Fransa	32,672	64,100
Federal Almanya	22,573	38,823
Büyük Britanya	2,444	6,188
Kanada	2,061	3,595
İtalya (2)	1,562	3,526
Tüm NATO (3)	103,281	155,334
NATO Avrupa Ülkeleri	23,460	52,609

(1) Tahmini masraf

(2) Milyar liret

(3) Dolar olarak

(Kaynak: «NATO — Brief», Brüksel, 1/1977, s. 30)

Resmi silahlanma masraflarının büyüme oranları genel olarak NATO için bütün dönemde toplam % 48,8 ve Federal Almanya için hatta % 71,7'dir. Emperyalist ülkeler silahlanma masraflarını önümüzdeki birkaç yıl içinde de arttırmayı planlıyorlar.

Silahlanma masraflarının yıllık büyüme oranının en az % 3 olması ABD ve FAC (Federal Almanya Cumhuriyeti) tarafından Mayıs 1977 yılında yapılan bir dizi NATO konferansında NATO üyelerine kabul ettirilmiştir.

ABD ve FAC'nin orta vadeli finansman planları askeri harcamalarda aşağıdaki artışları öngörmektedir.

ABD Silah Harcamaları: (Milyar Dolar olarak)

Mali yıl	Toplam Silahlanma Bütçesi:
1976	96
1977	108
1978	119
1979	134
1980	145
1981	156
1982	166

(Kaynak: Daily World, New York, 2 Nisan 1977, 21/1977 tarihli Time'de yayınlanan rakamlara göre, savunma bakanı Brown'ın hazırladığı plan 1980 yılında 146 milyar dolar ve 1982'de 167 milyar dolar'ı öngörüyor.)

Federal Almanya'nın silahlanma harcamaları: (Milyar Dolar olarak)

Mali yıl			
1977	34,7	1979	38,0
1978	36,6	1980	39,5

Federal Almanya'nın 1976 yılı bütçesinde silahlanma için kişi başına 720 mark ayrılmışken eğitim ve kültür için yalnız 58 mark, şehir planlanması ve yerleşim için 26 mark, sağlık, spor, eğlence, çevre sağlığı korunması için ise 23 mark ayrılmıştı.

Bütün silahlanma bütçesi 1976-1982 yılları arasında % 70 oranında yükselirken silah ve teçhizatın üretiminin % 150 kadar artırılması planlanıyordu. Bu büyük parasal yardım ile silah monopolleri ve askerî sanayi kompleksinin diğer güçleri, askerî bir üstünlük sağlayabilmek için «teknik bir yarma» hareketini başarmaya çalışıyorlar. ABD silahlanma bütçesinin büyük ölçüde artması açısından 10.1.1977'de yapılan sekizinci «Çalışma haftasına» bakıldığında monopollerin spekülasyonu üzerine şunların söylendiğini görürüz:

«Carter yönetimi 20 Ocak'ta göreve başladığında, Pentagon'un silah alıcıları aşağı yukarı on yıl içindeki en büyük alış-ve-riş cümbüşüne başlamak üzereydiler. Vietnam olayı zirveyi aşp-ta silah üretimi altı yıllık bir durgunlaşmaya girdiği 1970'den be-

ri ceplerinde ilk defa bu kadar çok para şingirdiyordu.» Pentagon'un yaptığı bir araştırma çalışmasında 106 tip silah ve askeri teçhizatıyla «kalitatif silah yarışı»nın kısmi de olsa hızlandırabileceği söyleniyor. Aşağıdakiler 1976-1977 Mali yılı içinde Pentagon tarafından verilen bazı önemli askeri emirlerin içinde yer alıyordu:

1976-1977 Pentagon harcamaları (milyon dolar)			
Firma	Proje	1976	1977
General	Gemilere karşı Crvise füzeleri	93	182
Dynamics Corp.	Füzeatar Trident denizaltıları	744	1039
	F - 16 taktik uçakları	216	620
Mc Dennell	Yer hedeflerine karşı A 4M		
Donglas Corp.	taktik uçakları	13	102
	F - 15 taktik uçakları	1602	1540
	F - 18 taktik uçakları	110	347
	Dragon füzeleri	147	114
Lockheed	Denizaltılara karşı P - 3	172	242
Aircraft Corp	Trident roketleri	945	1671
Boeing Co.	Minuteman roketleri	804	472
	AWACS radar uçakları	465	584
	Uçaklara karşı Crvise füzeleri	50	79
Grumman Corp.	F - 14 jet uçakları	621	708
	A - 6 bombardıman uçakları ...	160	7
	EA6B elektronik araçlar	115	140
	E 2C erken uyarı uçakları	161	171
Bath Iron Works	Güdümlü füzeler	964	1282
Reytheon Co.	Hawk füzeleri	102	107
	Sparrow füzeleri	144	156
	Patriot füzeleri	130	180

(Kaynak: New York Times, 23 Mayıs 1976)

Federal Almanya askeri kuvvetleri de belli monopoller için yüksek kârlar sağlamıştır. Zaten Federal Almanya ABD'den sonra silahlanma için en yüksek meblağı harcayan ikinci ülkedir ve NATO'da yeni silahlanma programları için ABD ile beraber davranan baş destekleyicilerdendir. «Wirtschaftswoche» 4 Mart 1977 tarihli sayıda verilen bilgilere göre Federal Almanya Savunma Bakanlığı 100 milyar markın 1988 yılına değin üretim için kul-

lanılmasını planlamıştır. Bundeswehr, kendi saldırı kuvvetini daha da arttırmak için bu büyük meblağ ile sayısız silah sistemlerini ediniyor. Haziran 1977'de kararlaştırılan ve bu projelerin içinde en önemlisi olanı aşağıdadır:

322	Tornado tipi çok amaçlı taktik uçaklar	15,5	milyon mark
115,000	Kamyonlar	7,0	»
1,800	Leopardz savaş tankları	6,6	»
6	Type 122 fırkateyn	4,0	»
420	Gepard anti-uçak tankları	2,1	»
140	Alpha jet taktik uçakları	2,0	»
430	Helikopterleri	1,9	»
110	Büyük helikopterler	1,6	»
3.165	HOT, TOW, MİLLAN anti-tank güdümlü füzeleri	1,5	»

(Kaynak: *Wirtschaftswoche Bonn*, 4 Mart 1977 ve 5 Ağustos 1977)

SİLAHLANMA YARIŞININ ABD'Lİ BAŞ KÂR SAHİPLERİ :

Silahlanma yarışının baş kâr sahipleri ve gerilimleri arttıranlar büyük silah monopolleridir. Bununla ilgili olarak Federal Almanya'nın haber dergisi «Der Spiegel» aşağıdakileri yazmıştır:

«Silah şirketlerinin, kendi öz kapitallerine bağlı olarak elde ettikleri brüt kazançları ortalama ABD endüstrisinden daima üç kere daha büyüktür.» (No: 52/1975)

Devlet tarafından garanti altına alınan silah ticaretindeki yüksek oranları gittikçe artan ciddi bir yarışmaya ve daha da ileri askeri teknolojinin gelişmesine yol açıyor ve böylece halk daha da büyük sıkıntılara katlanmak zorunda kalıyor. US News and World Report, 1 Kasım 1976 tarihli sayısında verilen rakamlara göre II. Dünya Savaşından bu yana ilgili fiyatlar aşağıdaki gibi artmıştır:

- Tanklar 54.836 dolardan 1.1 milyar dolara,
- Anti-tank silah sistemleri 101 dolardan 8.690 dolara,
- Destroyerler 3 milyar dolardan 150 milyar dolara,
- Taktik uçaklar 57.613 dolardan 15.4 milyar dolara,
- Uzun menzilli bombardıman uçakları 433.000 dolardan 88.6 milyar dolara.

(Kaynak: 8. yasama dönemi, tutanak 8/101) Bonn, 8.2.1977)

23 Mayıs 1977 tarihli Amerikan dergisi «Time»a dayanılarak verilen bilgiye göre ABD'in II. Dünya Savaşı sırasında kullanılan esas savaş tankı olan «Sherman»ın fiatı tank başına 215.000 dolara varırken (resmi fiatlara göre) yeni geliştirilen XM-1 savaş tankları 738.000 dolara çıkmıştır. «Corsair» denizaltısının fiatı 24,4 milyon dolar iken, modern «Trident» denizaltı silah sistemi 949 milyon dolardır. 2 Ağustos 1977 tarihinde yayınlanmış olan «International Herald Tribune»ın bildirdiğine göre en büyük 100 Amerikan silah şirketi 1976 yılında toplam olarak 42 milyar dolarlık sipariş almıştır. Silah harcamalarının önümüzdeki birkaç yıl için planlanan yükselişi, silah tüccarları için memnun edici bir düzeye ulaşmıştır:

«Patriot» roket programının beş milyar dolar değerindeki siparişinin önemli bir kısmını almak şansına ermiş olan Martin Marietta Aerospace Şirketinin genel müdürü Laurence J. Adams «Biz iyimseriz» demiştir.

Mc Donnell Douglas Corp.'un başkanı Dolor. P. Murray şunları söylemiştir: «Silah endüstrisi çok sağlam bir durumdadır.» (Business Week, New York, 10 th Ocak 1977) AFP'nın 2 Ağustos 1977 yılında çıkan bir bülteninde 1977'deki beklentilerinin çok kazançlı olduğu açıklanmıştır. Bununla ilgili olarak Boeing şirketi, 1976 yılındaki aynı dönemi ile karşılaştırıldığında 1977 yılının ikinci çeyreğinde kazancını iki katına çıkarmıştır.

Federal Almanya'nın silah tüccarları da 1977 ve ondan sonraki yıllarda kazançlarının artacağını umuyorlar. İşverenlerin haftalık dergisi olan Wirtschaftswoche'de açıkça şu fikirler kabul edilmiştir. «Ticari iş yapanlar için Bonn ve askeriye ile iyi geçinmek çok kazançlıdır ...askeri iyi ilişkiler edinmek...» (No: 11/1977)

Federal Alman Cumhuriyeti'nin silahlı kuvvetlerini silahlar ve askeri teçhizat bakımından kendine yeterliliğinde 7/1977 sayılı Wehrtechnik dergisinde verilen rakamlara göre % 80'e varan artış ve 26 Ağustos 1977 tarihli Die Zeit dergisinin rakamlarına göre 1975'de 1 milyar Marktan 1976 da 2 milyar Marka yükselen silah ihracatındaki tırmanma son derece yüksek karlara yol açmıştır. Böylece «Leopard tanklarının yapımcısı ve Flick grubunun bir parçası olan Krauss-Maffei AG, askeri ilişkilerin yardımı ile döner sermayesini bin milyon marktan daha da fazla bir değere ulaştırarak iki katına çıkarmayı ümit ediyor. Leopard 2'ler için önemli bir anlaşma yapabilmek beklentisi firmanın daha yüksek karlara olan ümidini besliyor. Şu anda bu firma silahlı kuvvetlerle 2.85 bin milyon marklık kontrat yapmış durumdadır, buna kar-

şılık sivil sektör ile sadece 450 milyonluk bir anlaşması vardır. Bu yüksek emeller yüksek fiatlarla sonuçlanıyor: 21 Haziran 1977 tarihli Frankfurter Allgemeine-Zeitung'dan alınan rakamlara göre Leopard 1'in fiatı 1.1 ila 1.5 milyon mark iken Leopard 2'nin fiatı 3.7 milyondur. Gepard uçaksavar tankının fiatı ise 6 milyon mark civarında olacaktır.

Dornier hava kuvvetleri şirketi, yeni başkanı ve Luftwaffe'nin eski kurmay başkanı ve NATO'nun askeri komitesi başkanı General J. Steinhoff (emekli) 1976 yılında 497 milyon mark olan cirosunda, 1977 yılında aşağı yukarı 700 milyona varacak bir artış beklemektedir. Bu, ancak silah sektörünün büyümesiyle ve özellikle yer savaşı için teknik bir hava silâhı olan yeni Alpha Jet'in yayılmasıyla kazanılır.

Motoren-und Turbinen-Union Gambh of Munich, eleman sayısını 700 kadar azaltırken 1973 yılındaki 12.4 milyon marklık kazancını 1975 yılında 22.1 milyona çıkarmıştır. Şirket, kendisinin Friedrichshafen'deki fabrikasında ürettiği Frigate 122 için Diesel makinası ve Leopard 2 için makina ve taktik hava gücü olan Tornado için turbojet makinası yapımı sonucu kazancında daha da bir artış olmasını umud etmektedir.

Franfurter Allgemeine Zeitung 15 Temmuz 1977 günü çıkan sayısında Rheinmetall şirketinin askeri işleri üzerine şunları yazıyordu:

«Görülüyordu ki Rheinmetall Leopard 2 tankının donatımı ve taretleri için imzalanan anlaşmanın sonucu olarak askeri sahada yüksek kazancı garantilemiş olacaktır... Alınan siparişlerden mali kaynakların ne kadar karşı konulmaz ve ilgiyi askeri teknolojiye çektiği kolaylıkla görülüyor. Toplam 1.16 bin milyon marktan bin milyondan fazlası silahlanma sektöründedir. Bu tablo Leopard tankları için olan ve henüz yeni verilecek olan siparişleri içermez. 1976 yılında total dönen sermaye % 14 artarak 579 milyon mark'a erişti, askeri donatım için dönen sermaye ise tek başına % 20 bir artış göstererek 452 milyona...

Bu yıl içinde temel olarak askeri ticaret sonucu sermayede % 10'luk bir artış olacağı görülmektedir.

— Messerschmidt - Bölkow - Blohm, Tornado uçakları üreterek 1976'da 1.6 bin milyon olan sermayesini 1980 yılında 3 bin milyona çıkaracağını ümit etmektedir. Bu tip büyük ümitleri, Federal Almanya silah ticaretinin diğer büyük kârlarını bölüşen firmalar da taşımaktadır ve şimdi aşağıda onları konu edeceğiz:

FEDERAL ALMANYA'DA SİLAH ÜRETİCİLERİ :

FİRMALAR:

Messerschmidt-Bölkow-Blohm
GmbH, Münih

Vereinigte Flugtechnische
Werke VFW-Fokker, Bremen

Dornier GmbH, Friedrichshafen
Krauss-Maffei AG, Münih

Wegmann & Co., Kassel

Thyssen Industrie AG Henschel,
Kassel

MaK Maschinenbau GmbH, Kiel
Rheinmetall GmbH, Düsseldorf

Heckler & Koch GmbH
Oberndorf/Neckar

IWKA-Industrie-Werke
Karlsruhe
Augsburg G (and Mauser -
Werke, Oberndorf)

Diehl KG, Nürnberg

Dynamit Nobel AG, Troisdorf

MTU-Motoren-und
Turbinen-Union GmbH, Munich
AEG-Telefunken, Frankfurt
am Main

Siemens AG, Munich

Howaldtswerke Deutsche
Werft AG, Hamburg

Blohm & Voss AG, Hamburg
Fr. Lürssen Werft,
Bremen-Vegesack

Daimler-Benz AG, Stuttgart

ÜRETİM :

Taktik uçaklar, helikopterler,
antitank silahlar, füzeler.

Nakliye uçakları
helikopterler.

Taktik uçaklar («Alpha Jet»)

Tanklar ve diğer hücum
araçları («Leopard», «Gepard»)

Tanklar ve diğer savaş araçları

Tanklar ve diğer savaş araçları

Tanklar

Taretler, Makinalı tüfekler,
otomatik toplar ve cepane

Makinalı tüfekler, otomatik
tüfekler

Zırhlı araçlar, otomatik
toplar, cepane

Cephaneler, füyeler

Cephaneler, topçu füzeleri

Tanklar, uçaklar gemiler,
turbojet motorlar için motorlar

Radar, elektronik araçlar

Komputerler, telsizler

Denizaltıları, fırkateynler
Mayın döşeyicileri

Destroyerler, fırkateynler,
Torpidobotlar

Zırhlı araçlar, kamyonlar

MAN Maschinenfabrik
Augsburg-Nürnberg AG,
Munich

Faun-Werke, Lauf
Klöckner-Humboldt-Deutz
AG, Köln

Kamyon ve gemi motorları

Kamyonlar, traktörler
Kamyonlar, motorlar,
Gaz türbinleri.

(Kaynak: *Wirtschaftswoche, Düsseldorf, No. 33/1977*)

Emperyalizmin, saldırgan kesiminin bütün bu aktiviteleri ve detanta askeri düşmanlığı, herkese kimin ve ne için silahlanma yarışını tırmandırmasından sorumlu olduğunu ve bu işten kazanç sağladığını göstermektedir. Aynı zamanda da onlar silah yarışını düzenleyenlere karşı, barışı kurtarmak ve güvenliği ve ilerlemeyi sağlamak için bütün barışsever kuvvetlerin harekete geçirilmesinin gerekliliğine işaret ederler. İnsanlık için bir silâhlanma tırmanışına gereksinme yoktur. Onun gerek duyduğu şey askeri detanta doğru kesin adımlar, silahlanmanın sınırlandırılması ve silahsızlanmadır.

Şuanın gereksinmesi: Silâhlanma yarışının durdurulması :

Altmış yıllık Sovyet iktidarı ve diğer sosyalist ülkelerin uluslararası faaliyetleri tekrar ve tekrar şunu ispat etmiştir ki, barış silahsızlanma ve uluslararası detant için mücadelenin öncüleri sosyalist ülkelerdir. Bu yalnızca bir sağduyu ve sorumluluk duygusu tezahürü (gösterisi) değil sosyalizm için esas olan tutarlı bir temel tavidir. Sosyalist Devletlerin sosyal yapıları ve siyasi iktidar ilişkilerinin niteliği sayesinde bu ülkelerde silahlanmadan, şiddet ya da saldırıya dayalı bir siyasetten herhangi bir ekonomik, siyasi, ya da maddi çıkarı olabilecek sınıflar, tabakalar, ya da gruplar mevcut değildir. Bütün iktidarın, bütün servetin, bütün sosyal ilerlemenin bir tek kaynağı vardır: Devamlı barışın sağladığı şartlar altında en iyi şekilde gelişen halk kitlelerinin kararlı ve devamlı çalışması.

Silahlanma yarışının sona erdirilmesi, silanlandırmanın sınırlandırılması ve silahsızlanma için savaşım ve haklar arasındaki kooperasyon için yapılan genel çabanın önemli bir parçasıdır. Sosyalizmin, barışsever ve demokratik güçlerin bütün dünya üzerinde büyüyen etkisi sayesinde bu savaşımında büyük başarılar kazanmak ve silah yarışını üzerine bazı yönlerini, detanta karşı olan çevrelerin büyük karşı koymasına rağmen anlaşmalar yo-

luyla sınırlandırmak mümkün olmuştur. Bu anlaşmalardan bazıları aşağıdadır:

— Atmosferde, uzayda ve sualtında nükleer silahların denemesini yasaklayan anlaşma. (5 Ağustos 1963)

— Ay ve diğer uzay cisimleri ile beraber uzayın kullanımı ve işletilmesinde devletlerin aktivitesini tayin eden prensipler anlaşması. (Uzay anlaşması 27 Ocak 1967).

— Nükleer silahların çoğaltılmasını yasaklayan anlaşma. (1 Temmuz 1968)

— Nükleer silahların ve diğer kitleleri yokedici silahların deniz yataklarına okyanus tabanlarına ve onların toprak altına yerleştirilmesini yasaklayan anlaşma. (11.12.1971).

— Bakteriolojik (Biyolojik) ve zehirli silâhların geliştirilmesini üretimini ve depolamasını yasaklayan ve imha edilmesine dair sözleşme. (10 Nisan 1972).

— Çevre değiştirici tekniklerin askeri veya diğer düşmanca gayelerle kullanımını yasaklayan, (18 Mayıs 1977 tarihli sözleşme.)

Sovyetler Birliğinin insiyatifinde ABD ve Sovyetler Birliği arasında silahlanmanın azaltılması ve silahlanma yarışının sınırlandırılması üzerine varılan anlaşma ve görüş birliği nükleer savaş tehdidini azaltmak ve dünya barışını sürdürmek açısından çok büyük önem taşımaktadır.

Eylül 1971: ABD ve Sovyetler Birliği arasında bir nükleer savaş patlaması riskini azaltma yolları üstüne anlaşma.

Mayıs 1972: Sovyetler Birliği ve USA arasında anti-balistik füze sistemlerinin sınırlandırılması için yapılan anlaşma.

USSR ve USA arasında stratejik savunma silahlarının belli ölçülerde sınırlandırılması konusunda yapılan geçici anlaşma. (SALT I)

Mayıs 1972: Açık denizlerde veya üzerinde olacak olayları önleme için anlaşma.

Haziran 1973: USA ve USSR arasında olabilecek nükleer savaş önleme anlaşması.

Temmuz 1973: Stratejik savunma silahlarının daha geniş sınırlandırılmasının müzakerelerinin ana prensipleri üzerine anlaşma.

Temmuz 1974: Anti Balistik füze sistemlerinin sınırlandırılması üzerine USA ve USSR arasında yapılan anlaşmanın protokolu.

Temmuz 1974: Yeraltı nükleer silah denemelerinin sınırlandırılması üzerine USA ve USSR arasında varılan anlaşma.

Kasım: 1974: Vladivostok'da yapılan Sovyet - Amerikan toplantısında L. Brezhnev ve G. Ford tarafından hazırlanan stratejik savunma silahlarının sınırlandırılması üzerine ek-denkleme rasyon.

SALT II anlaşmasının kararları üzerine yapılan tartışmanın sonuçları dünya barışının devamı ve detantın gelişmesi için çok önemli olacaktır. Uzun vadeli bir silahsızlanma programı için aşağıdaki görüşleri kapsayan ve Mart 1971'de yapılan 24. SBKP kongresinde ortaya konulan barış programı silahsızlanmaya ve silah yarışına karşı mücadelede tayin edici ve itici bir kuvvet oldu:

- Varşova ve NATO paktlarının tümüyle ya da ilk adımda onların askeri organizasyonlarının kendiliğinden dağılması,
- Nükleer, kimyasal ve bakteriolojik silahların yasaklanması.
- Her türlü silahlanma yarışına son verilmesi.
- Dünya silahsızlanma Konferansının toplantıya çağırılması.
- Bütün yabancı askeri üslerin dağıtılması.

SBKP'nin 24. Kongresinde oluşturulan barış programının gerçekleştirilmesinde kazanılan başarıların ışığında barış mücadelesi, uluslararası işbirliği, halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için mücadele görevleri 1976 Şubat ayında yapılan 25. SBKP Kongresine kadar sürdü ve geniş şekilde incelendi. Silahsızlanma ve silahlanmanın sınırlandırılması için yapılan mücadelede aşağıdaki baskılar yapıldı:

— Barışı tehlikeye düşüren ve genişleyen silahlanma yarışına bir son vermek, doldurulmuş silah depolarını boşaltarak bir başlangıç yapmak ve nihai silahsızlanmaya gitmek zorunludur. Bu amaçla;

a) Stratejik silahların azaltılması ve sınırlandırılması ve bir USSR-USA anlaşmasının hazırlıklarını tamamlamak için ve uluslararası anlaşmalara göre nükleer silahların denetlenmesinin genel ve tam sınırlandırılması, kimyasal silahların yasaklanması ve yok edilmesi, yığılmalık imha silahlarının yeni tiplerinin ve sistemlerinin geliştirilmesinin yasaklanması ve de doğal çevrenin askeri ve diğer düşmanca amaçlarla kötüye kullanılmasının yasaklanması için her şey yapılmalıdır.

b) Merkezi Avrupa'daki askeri kuvvetlerin ve silahların azaltılması tartışmalarını canlandırmak için yeni çabalar başlatılmaktadır.

Bu yöndeki ilk somut adım üzerinde anlaşmaya varıldıktan sonra askeri detant, gelecek yıllarda bu bölgede sağlamlaşarak devam etmelidir.

c) Birçok ülkelerdeki devamlı artan askeri masraflardan sistimli bir azalmaya geçiş yapmak gereklidir.

d) Bir dünya silahsızlanma konferansını mümkün olan en kısa zamanda toplayabilmek için gerekli bütün adımlar atılmalıdır.

— Barışsever ülkeler hâlâ var olan sıcak savaşların bitirilmesine ve bütün bunlardan en önemlisi Orta Doğu'da çabuk ve kalıcı bir çözümün sağlanması için çaba göstermelidirler, Bu ülkeler aynı zamanda oralarda silahlanma tırmanışına bir son vermek için çalışmalıdırlar.

— Uluslararası ilişkilerde kuvvetin gereksizliğini ortaya koyan bir dünya anlaşması için çaba sarfedilmeli.

30 Haziran 1976 tarihinde Berlin'de yapılan Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin konferansında yayınlanan nihai belgede bu ana öneriler desteklenmiştir.

Bu önerilerden Sovyet dış politikasının ayrıntılı ve en kapsamlı belgesinde, yani silahlanma yarışını sona erdirme ve silahlanma sorunlarına dair 28 Eylül 1976 Tarihli Sovyetler Birliği muhtırasında yararlanılmıştır.

Dünya politik ve stratejik durumunun iyi bir analizinden, gerilimlerden ve görüşlerden ve onların gelişmesinden başlayarak silahsızlanma açısından ülkelerin ortak eylemleri için aşağıdaki yönlendirmeler ortaya atıldı, açıklandı ve bu memorandumda detaylandırıldı.

1. Nükleer silahlanma yarışına son verilmesi, azaltılması ve sonra nükleer silahların tasfiyesi,
2. Nükleer silah denemelerinin yasaklanması,
3. Nükleer silâhların çoğaltılmasının yasaklanması üzerine alınan kuralların genişletilmesi.
4. Kimyasal silahların yok edilmesi ve yasaklanması,
5. Kitle imha silahlarının yeni tiplerinin ve sistemlerinin geliştirilmesinin yasaklanması.
6. Konvansiyonel silâhların ve silâhlı kuvvetlerin azaltılması
7. Hint Okyanusunda ve diğer bölgelerde barış bölgelerinin kurulması,
8. Askeri bütçelerin düşürülmesi.
9. Silahlanma yarışına bir son vermek ve silahsızlanmak için görüşmeler yapılması.

Sovyetler Birliği'nin bu muhtırası geniş ve ayrıntılı analizlerine bağlı olarak silahsızlanma yoluyla güvenliklerini sağlama savaşımı içinde olan halklar için çok etkili ve inandırıcı bir senet oluyor. Silahlanmanın sınırlandırılması ve silahsızlanma için mü-

cadelenin devam etmesinin görev olduğunu ileri sürüyor. ve şimdiye değin emperyalist direnç karşısında gerçekleşemeyen ve USSR tarafından başlatılanları da kapsıyor. Bunlar arasında Güvenlik Konseyinin devamlı üyesi olan ülkelerin askeri bütçelerinde % 10'luk bir indirim kapsayan öneri (1973), kitle ölümlerine yolaçan yeni tip silahların ve bu tip silahların yeni sistemlerinin imalatı ve geliştirilmesinin yasaklanması (1975), nükleer silahların bütünüyle ve genel olarak yasaklanması (1975) ve uluslararası ilişkilerde kuvvet kullanılmasının gereksizliği üzerine bir dünya anlaşmasının taslağı (1976)'da vardır.

Viyana görüşmelerinde yol almak için

Sosyalist devletler, Viyana'da, Merkezi Avrupa'da bulunan silahlı kuvvetlerin ve teçhizatın azaltılmasının tartışılması üzerine dikkatle eğilmişlerdir. USSR, Polonya, GDR, Çekoslovakya, Macaristan, Romanya gibi görüşmelere direkt olarak katılan sosyalist ülkeler, bu kıtada detantın yerleşmesi ve sağlamaştırılmasına çalışırken Avrupa'ya askeri detantı getiren ve bütün bölgeleri içeren azaltılmamış güvenlik prensipleri ışığında çözüme ulaşmak için yapıcı önerileri tekrar tekrar ileri sürmüşlerdir.

Varşova Anlaşması üye devletlerinin yeni barış girişimi

Avrupa'da ve bütün dünyada barışı kuvvetlendirmek için Varşova anlaşması üye devletleri Kasım 1976'da Bükreş'de yapılan Politik Danışma Komitesi toplantısında Helsinki kararlarında imzası olan bütün devletlere bir çağrı yaptılar. Bu çağrıda nükleer silahların birbirlerine karşı karada, denizde, havada ve uzayda kullanılmasını yasaklayan bir anlaşma yapılmasını önerdiler.

Bu zorunluluk ilgili devletlerin yalnızca kendi topraklarını değil aynı zaman da dünya üzerinde buldukları yer gözönüne alınmaksızın silahlı kuvvetlerini de ilgilendirir.

Bu önemli öneri nükleer savaş tehdidinin önlenmesine doğru atılmış yeni ve etkili bir adımı temsil eder. Diğer ülkelere, askeri ve politik yapıda birliklerin ve yeni entegre grupların varlıklarının devamını veya kurulmasını gerektiren adımlardan vazgeçmeleri için bir çağrı eklendi.

Sovyetler Birliği'nin Silahsızlanma için yeni önerileri

Leonid Brezhnev Sovyet halkı adına Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 60. kutlama yılı törenlerinde yaptığı konuşmasında silah yarışının sona erdirilmesi ve silahsızlanma için yeni uzun vadeli ve radikal adımlar önerdi:

— Bu anlaşma, bütün ülkelerde nükleer silahların üretiminde kendiliğinden bir duraklamaya ulaştı. Bu, bütün silahlar, atom, hidrojen, yahut nötron bombası veya füzeler için geçerlidir. Aynı zamanda, nükleer enerji varolan bu tip silah depolarının derece derece azaltılmasını başlatabilir ve onların tümünden ve toplam olarak yok edilmesine doğru ilerleyebilir. Atom enerjisi gelecekte yalnızca barışsal amaçlara hizmet etmelidir.

— Toprakaltında olduğu gibi atmosferde, uzayda ve denizaltında bütün nükleer silahların denenmesinin tümünden yasaklanması, Bu konuda yapılan tartışmalarda gelişme sağlayabilmek ve onları başarılı bir sonuca bağlayabilmek için Sovyetler Birliği, bir moratoryum da bütün nükleer silahların belirli bir zamanda denenmesinin yasaklanması ile birlikte barışsal gayelerle yapılan nükleer patlamaları kapsayan bir anlaşmaya varmaya hazır olduğunu açıklar. Bu, barışçı gayelerle yapılacak yeraltı nükleer patlamaların, batılı nükleer güçlerin savı olan nükleer silahların denenmesi için de kullanılabilceği iddiasını geçersiz kılar.

Ondan sonra barışçı gayelerle yapılan nükleer patlamaların, nükleer silahların denenmesine değil de tümüyle insanlığın faydasına kullanılabilmesini sağlayacak bir anlaşma güvenilir bir koruyucu yaratabilir.

Bu öneri bütün insanlığı tehdit eden bir tehlike olan nükleer savaş korkusundan kurtarabilecek bir programı kapsıyor. Sorumluluk duygusu olan bütün politikacılar ve halkların hepsinin aynı kanıda oldukları kesindir.

Demokratik Alman Cumhuriyeti halkı adına SED'in Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve DAC Danıştay Başkanı Erich Honecker, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 60. yılında Berlin'de 5 Kasım 1977 tarihinde yapılan kutlama töreninde şunları söylemiştir: Almanya'nın Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi, Danıştay, Hükümet, DAC'nın bütün halkı adına „Kremlin'in çağrısında onunla aynı fikirleri paylaştığımızı söylüyoruz. Biz onunla tümüyle aynı görüşteyiz. Ve onun yapıcı barış programında onunla anlaş-

yoruz. 9. Parti kongremizde alınan karara bağlı olarak yardımlarımızı onun programını gerçekleştirme yolunda kullanacağız.

Böyle bir görünüş DAC'nın silahsızlanma ve silahlanmanın sınırlandırılması ve silahlanma yarışının bitirilmesi sorunlarından oluşan dış politikasında aldığı temel tutumunu etkiler.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle birlikte DAC, kuruluşundan beri 30 yıldır, bütün gücüyle etkili ve uzun-erimli (vadedeli) gelişim sağlamak için ve ekonomisinin barışçı yapısını en iyi dış şartlarda kurabilmek için çabalamıştır. O barış, silahsızlanma, dostluk ve ortak çalışma için halkların mücadelesinde aktif ve güvenilir bir arkadaş olduğunu kanıtlamıştır.

TÜSTAV

Ortadoğu'da Güç İlişkileri ve Yeni Gelişmeler

Hasan ŞERİF

Dünyanın Ortadoğu bölgesi ve bu bölgede yaşanmakta olan olaylar bölge halkları ve insanlık için büyük önem taşıyor. Her yerde olduğu gibi bu bölgede de, çağımızın temel toplumsal süreçleri içinde yer alan sınıf dinamikleri karşı karşıya geliyorlar, mücadele ediyorlar ve toplumsal yaşamı etkiliyorlar veya tayin ediyorlar. Sosyalizm ile kapitalizm arasındaki genel mücadelenin Ortadoğudaki yansıması ve sonuçları, bölge halklarının kaderini yakından ilgilendiriyor ve halklar, hayatlarının her anında bu gelişmelere katılıyorlar, etkileyici ve belirleyici olabiliyorlar. Olaylar zinciri, ilk bakışta görüleceği gibi, tarihsel gelişmenin nesnel mantığını yansıtıyor, ulusal ve uluslararası sorunlara damgasını vuruyor.

En kaba bir değerlendirmeye, Ortadoğuda çatışan güçleri, barış düşmanları ve barış güçleri olarak sınıflandırmak mümkün. Çağımızın *bu temel hareket ettirici sorunu olan barış sorunu* karşısında alınan tutum ve takınılan tavır hiç kuşku yok ki sınıfsal niteliklidir ve sınıfsal çıkarlara sıkıca bağlıdır. Demokrasiden, özgürlükten ve sosyal ilerlemeden yana olan toplumsal güçler 1917 Ekim Devrimi'nden bu yana tercihlerini her zaman barıştan yana yapmışlardır. Dünya barışının elde edilmesinden ve korunmasından yana olan güçlerin başında, emekçi yığınlar gelmektedir. Zaten barış politikasının ileri adımlar atması ve başarı kazanması, emekçi halk yığınlarının tek tek ülkelerde elde ettikleri kazanımlarla diyalektik bir bağ içindedir. Ülkelerin politik hayatında emekçi unsurların ya da emekten yana olan güçlerin etkinlik kazanması barış çabalarını büyük ölçüde etkilemekte, ve kalıcı bir barışın mümkün olacağı şartların hazırlanmasına bir katkı teşkil etmektedir.

Her sınıf muharebesi ve sonuçları, barışı yakından ilgilendiriyor. Emperyalistler ve savaş yanlısı güçler hiç kuşkusuz sadece insanlık düşmanı, halk düşmanı değildirler. Onlar aynı zamanda ve özellikle işçi ve emekçi düşmanlarıdır. Yani, barış düşmanı güçlerin asli özelliklerinin başında, onların sömürücü güçler olması gelmektedir. Barış mücadelesini klasik sınıflar mücadelesinin bir parçası kılan, bu mücadelede karşı karşıya gelen toplum güçlerinin sınıfsal özellikleridir. Bu nedenle tek tek her ülkede sınıflar mücadelesinin bütün biçimlerini barış doğrultusunda değerlendirmek ve barış mücadelesinde sınıflar mücadelesinin özünü görmek mümkündür.

Ortadoğu bölgesinde barışı tehdit eden gerginlik odaklarının başında Kıbrıs ve Filistin sorunu gelmektedir. Türk-Yunan uyumsuzluğu ve bu iki ülke arasında her geçen gün körüklenen silahlanma yarışı ile emperyalizmin bölgedeki ileri karakolu olmak için alabildiğine bir silâh isterisine kapılmış İran, barışın düşmanı, bölge halklarının ve insanlığın düşmanı olma durumlarını koruyorlar. Mısır halkının siyasi tercihlerini saptırmaya ve emperyalistleri bu ülkede egemen kılmaya yönelik Sedat gerici ve gerici Arap rejimlerinin tümü, derece derece barış düşmanı unsurlar olarak işlevlerini sürdürmektedirler. Emekçiler için gerekli ölçüde güvence oluşturmayan ve öyle olduğu için de barışın güvenilir dostları olamayan kararsız rejimleri ve yönetimleri de buna ilâve edersek, çağımızın savaş yanlısı ve gerici güçlerinin Ortadoğu'da hatırı sayılır bir yığınağa sahip oldukları anlaşılır.

Emperyalistler arası rekabet bu yığılmanın gün be gün artmasının bir diğer faktörünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, bölgedeki halklar arasındaki düşmanlıklar körüklenmekte ve ülkeler arasındaki uyumsuzluklar derinleştirilmektedir. Gerginlikler sürekli diri tutularak silâhlanmanın koşulları muhafaza edilmektedir. Tek tek emperyalist ülkeler ortadoğu halklarına silâh satarak aşırı kârlar elde etmeyi umdukları kadar izledikleri bu strateji emperyalizmin global çıkarlarına da uygun düşmektedir. Tahkim edilmiş bütün mevziler zamanı geldiğinde sosyalizm güçlerinin karşısına büyük bir tehdit unsuru olarak dikilebiliyor ve evrensel sömürü mekanizmasının bölgedeki çarklarına bu etki alanları sayesinde işlerlik kazandırılabilir.

Öte yandan Ortadoğuda barış ve sosyalizm güçleri de önemli etkinliğe sahip bulunuyorlar. Dünyanın bu bölgesinde yoğunlaşan emperyalist çıkarların karşısında, dikensiz gül bahçesi bulunmadığı bir yana, sosyal devrim güçlerinin gün be gün artan

etkinliğinden ve kazandıkları zaferlerden söz etmek gerekiyor. Emekçi halk güçlerinin yükselen mücadelesi, kapitalist sömürü ağını zayıflatıyor, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin bölgedeki çıkarlarını derinden tehdit ediyor. Ve bu zaferlerin en somutunu, barış güçleri, 1 Mayıs 1978'den iki gün önce Afganistan'da elde ettiler. Afganistan halklarının dünya halklarına sunduğu bu çok değerli 1 Mayıs armağanı, Ortadoğuyu yakından etkileyecek önemli bir olay olarak değerlendirilmelidir. Afganistan'da iktidarın değişmesi karşısında gerici güçlerin kapıldıkları paniğin ölçüsü bile Afgan devriminin önemini kanıtlamaya yetiyor.

Emperyalizmin, Ortadoğu'daki petrol bölgeleri ve stratejik askeri alanlar üzerinde gerçekten küçümsenmeyecek güçlü bir çemberi var. Halkların çıkarları bu çemberin zayıflatılmasından ve parçalanmasından yanadır. Emperyalist denetimin bölgede zayıflamasına hizmet eden ve savaş güçlerine geri adımlar attıran her olay emekçi yığınlar açısından büyük öneme sahiptir. NATO gibi askeri saldırı örgütleri ve CENTO gibi hâkim ekonomik çıkarların korunmasına yarayan örgütler, bölgeden, ancak barış yanlısı güçlerin zaferleriyle sökülüp atılabileceklerdir. Afganistan Devrimi de bu açıdan, emperyalist saldırı çemberinde önemli bir gedik açmıştır; bölgedeki güçler dengesinin sosyalizm güçlerden yana değişmesi sürecini önemli ölçüde etkilemiştir ve etkilemeye devam edecektir.

Afganistan halkının ve onun öncü devrimci güçlerinin önünde önemli ve zor görevler durmaktadır. Bu görevlerin başarılması yolunda atılacak her adım bölge halklarından geniş destek bulacak ve kazanılacak her mevzi Ortadoğudaki barış ve sosyalizm yanlısı güçlerin, genel sınıf mücadelesindeki konumunu güçlendirecektir. Bu bakımdan, Afgan halklarının devrimci mücadelesiyle dayanışma içinde bulunmak büyük önem taşımaktadır.

Afganistan, feodal ilişkilerin ağırlıkta olduğu bir ülkedir. Yüzyılımız boyunca Afgan feodalizmi ulusal çerçevede gericiliğin kalesi ve toplumsal ilerleme güçlerinin baş düşmanı olmuştur ama emperyalizme karşı nisbi bağımsızlıkçı tutumuyla ilerici bir geleneği de kendi ülkesinde sürekli olarak beslemiştir. Afgan monarşisinin bu tutumu özellikle onun dış politikasında somutlanmıştır. Ve ülkenin sosyalist sistemle sürekli ekonomik işbirliği içinde olması bu ülkede ilerleme güçlerinin ortaya çıkıp gelişmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Ancak tarihsel olarak toplumsal gelişmenin yolunu açmak gibi bir görevin feodal ilişkilere yüklenemeyeceği de açıktır. Bu nedenle, gelişen toplumsal

güçler, zamanla ve bir ölçüde kendi gelişmelerinin varlık koşullarıyla karşı karşıya gelmek zorunda kalmışlardır. 29 Nisan Devrimi ile iktidardan düşürülen Davut Han, feodallerle yakın bağları olan cumhuriyetçi hareketi temsil ediyordu. Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemle iyi ilişkiler içinde bulunmasına karşın Davut Han ülkesinin dinamik toplumsal güçlerini karşısına almaktan kaçınmamıştır. İlerici güçler üzerinde terör estirmek istenmiş, Demokratik Halk Partisi kapatılarak sosyalist fikirler yasaklanmıştır. Hattâ, komünizan liderler tutuklanmış ve bir komünist önder öldürülmüştür. Ortaya çıkan yeni durumda Davut Han yönetimi tarihi olarak miadını doldurmuş, gelişme güçlerinin önünde engel teşkil etmeye başlamış bulunuyordu.

Nur Muhammet Taraki önderliğinde başarılan 29 Nisan Devrimi Afganistan halklarının önüne yeni bir yol çıkarmıştır. Bu yol, geri bir ekonomik temel üzerinde, ulusal ve uluslararası ilerici güçlerin ortak çabalarıyla sosyalizme yönelmek ve bu sürecin gerektirdiği ağır görevlerin altından kalkabilmek. Ve bunun hiç te kolay olmayacağı biliniyor.

Her şeyden önce gericiliğin gücünün kırılması gerekiyor. Devrim, iktidarın el değiştirmesi sürecindedir ve bu sürecin başlangıcında, karşısına dikilen gericiliği ezmeyi başarmıştır. Ancak gericiliğin kökünün kazınması bir zaman meselesidir ve her geçen günün, bu açıdan değerlendirilmek kaydıyla büyük bir önemi vardır. Çünkü, devrim düşmanı güçler, sadece ülke içindeki geri ekonomik ilişkilere yaslanmıyorlar. Devrim sürecinin karşısında doğal olarak dünya gericiliği vardır ve bunların arasında, bölgedeki gerici rejimler başta gelmektedirler. Sosyal devrim güçlerinin Afganistan'daki her kazanımı İran ve Pakistan'daki faşist yönetimler için tehlike çanlarının çalması demek olacaktır.

Afganistan'da bugün baş görev, sosyalizme giden yolu açmaktadır. Bu, sosyalizmin kuruluşu için gerekli olan asgari maddi koşulların yaratılması anlamına geliyor. Ve doğal olarak Afganistan Devrimi'nin önünde *Kapitalist Olmayan Yol* beliriyor. Bu durumun zorunlu kıldığı görevler ise şöyledir:

● Başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelerle ekonomik ve siyasi işbirliğini güçlendirmek. Ekonominin emperyalizmle olan bütün bağlantılarına son vermek ve kapitalist ülkelerle ilişkileri, devrimin çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlemek.

● Ülkede gericiliğin kaynağı olan feodal yapıyı hızla dağıtabilmek için köklü bir toprak reformunu gerçekleştirmek, tarım-

da ve sanayide makina kullanımını arttırarak ileri düzeyde bir üretimin temellerini atmak.

● Geniş köylü ve emekçi yığınlarının yaşam düzeylerinin iyileştirilmesi yolunda cesur adımlar atmak ve bu kitleleri devrimden yana kazanabilmek için iktidarın bütün olanaklarını seferber etmek.

● Emperyalizmin ve karşı devrimci iç ve dış mihrakların saldırı ve sabotajlarına karşı halkın devrimci iktidarını tahkim etmek, güçlendirmek. Bu amaçla, devrime sahip çıkan toplumsal güçlerin çıkarlarını taviz vermeden gözetmek.

● Toplumda hızlı bir demokratikleşmeyi sağlamak, halkın siyasal haklarını genişletmek ve güvence altına almak. Devrimin programını tavizsiz uygulamaya koymak ve programa karşı çıkacak güçlerin direncini kırmak için onların karşısına halkın örgütlü birliğini dikebilmek.

● Afganistan'da devrimci iktidar halk çoğunluğunun çıkarlarını temsil ediyor. Bu nedenle devrimci programın yaslanacağı ulusal güçler ülkede mevcuttur ve bu güçler programın başarısı ölçüsünde çoğalacaklardır. Şüphesiz bu sürecin başlıca güvencesini işçi sınıfı oluşturabilir. Bu nedenle, işçi sınıfının toplumsal konumunun güçlendirilmesi, iktidarın önemle üzerinde durması gereken sorunlardan olacaktır.

● Ülkede yaşayan öteki milliyetlerin demokratik haklarının koşulsuz sağlanması ve ulusal özgürlüklerinin devrimci iktidar tarafından güvenceye bağlanması gerekiyor. Afganistan'da yaşayan Belüçiler ve Patanlar, bu güne kadar baskı altında tutulmuşlardır ve onların bu baskılara karşı verdikleri bir mücadele gelenekleri mevcuttur. Bu gelenekten en çok korkanların ise, emperyalistler ve onların bölgedeki müttefikleri olduğu bilinmektedir. Pakistan'da aynı halkların özgürlük mücadelesinin, «Sovyetlerin Hint Okyanusuna İnme Planları»nın bir parçası olduğu bahanesiyle, kan ve zulümle bastırıldığı gözardı edilmemelidir.

Nitekim yeni iktidar Leninist bir açıdan yaklaşma niyetinde olduğunu göstermiştir. Devrim konseyine, Afganistan'da yaşayan bütün milliyet ve azınlıklardan temsilci alınarak ülke yönetiminde her etnik grubun ve azınlığın söz sahibi olabilmesinin koşulları yaratılmıştır. Bu, etnik grupların ve değişik milliyetlerin kendi kaderlerini tayinlerinin asgari bir koşuludur ve yeni iktidarın devrimci niteliğini göstermektedir.

Afganistan halk güçlerinin politik ve sosyal kurtuluş yolunda attığı her adım, en başta İran'daki faşist Şah rejimini endişe-

ye sevk ediyor. Yıllardan beri kendi halkına kan kusturan ŞAH, iktidarının sallandığını sadece bölgedeki gelişmelerden değil, bizzat kendi ülkesindeki olaylardan da görmektedir. Afgan halklarının zaferi, İran halklarının kurtuluş mücadelesini yakından etkileyecek ve bu süreci hızlandıracaktır.

1978'in ilk altı ayında İran'da önemli gelişmeler oldu. İran'daki ulusal demokratik hareketler ve faşizme karşı olan güçlerin geniş cephesi, 1977 yılının kurban bayramında başlayan geniş çaplı direnişlerini 1978 yılında da aralıksız olarak sürdürdüler. Önceleri Tebriz ve Kom kentlerinde başlayan Şah aleyhtarı gösteriler giderek ülke düzeyinde yaygınlık kazandı ve özellikle son aylarda başkent Tahran'da yoğunlaştı. Göstericiler, demokrasi ve özgürlük taleplerini dile getirdiler ve faşist yönetimin devrilmesi yönündeki isteklerini açığa vurdular.

Göstericilerin sınıfsal bileşimi, İran'daki rejimden hoşnutsuz yığınların yaygınlığını gösteriyor. Özellikle orta sınıflar, (tüccarlar-küçük iş yeri sahipleri ve meslek gurupları) militan devrimci güçleri, onların çağrılarına olumlu yanıt vererek destekliyorlar. Din ve mezhep faktörleri de özel olarak mücadelenin bu aşamasında kendini gösteriyor ve sınıfsal kutuplaşmaya katılıyor.

Faşizme karşı olan güçler İran işçi sınıfının önderliğinde, henüz tek bir cephede toplanabilmiş değildirler. TUDEH, Şah aleyhtarı bütün güçleri ve hareketleri birleştirmeye çalışmakta ve bütün antifaşist güçlerin ortak bir cephesini savunmaktadır. Şimdilik olan, rejimden hoşnutsuz toplum kesimlerinin, hoşnutsuzluklarını dile getirirken, örgütlü olsalar bile, henüz genel bir örgütsel bütünlüğe sahip bulunmadıklarıdır. Ancak, günden güne artarak gelişen olaylar, süreç içinde hem kendiliğinden karakterinden sıyrılıyor ve hem de kutuplaşmanın iki ucunda da konumlar netleşiyor, sınıf kimliğine bürünüyor. Böylece, Tudeh'in savunduğu Ulusal Demokratik güçlerin ve tüm emekçilerin Cephesinin koşulları oluşuyor.

Ne ki bu yönde atılması gereken daha pek çok adım var. Ulusal demokratik güçler ve genel olarak emekçi halk güçleri mücadelelerini ayrı ayrı sürdürmektedirler. Ulusal burjuvazi henüz rejimle arasını açmamakta, Şah'ın yönetiminden memnun olmamakla birlikte, anayasal çevrede alınacak önlemlerle onun işbirlikçi ve savurgan ekonomi politikasının engellenmesini savunmaktadır. Kitlelerin aktif direnişlerine de karşı çıkan ulusal burjuva kesimler Şah'ın aldatmaca reformlarından değil ama modern reformcu güç-

lerden memnun kalacaklardır. Rejime karşı tutumları olumsuzdur ve bunun kaynağında tekellilerin baskısı altında olmaları yatmaktadır.

Ancak onlar emekçi halk hareketine de kuşkuyla bakıyorlar ve İTP Merkez komitesi Üyesi N. Kıyanuri'nin dediği gibi emekçi halk hareketinin kendi çıkarlarını da tehdit edeceğinden çekiniyorlar.

Öbür yandan İran toplumunun küçük burjuva kesimleri örgütsüz ve dağınıktırlar. Bu kesimin kimi guruplarını din faktörleri, kimilerini yerel ve etnik faktörler hareket geçirmekte, farklı amaçlar uğruna mücadele etmektedirler. Devrimci küçük burjuva kesimlerinin ise işçi sınıfıyla ve onun partisi TUDEH ile gözle görülür bir yakınlaşma içinde oldukları izleniyor.

Şüphesiz olaylar, yönetimi korkutacak ve rejimi tehdit edecek boyutlardadır ama bugünden yarına halk güçlerinin kesin zafelerini ummak olası değil. İran halklarını daha zorlu mücadele günleri bekliyor. Emperyalizm ve onun bölgedeki jandarması rolünü üstlenmiş olan Şah rejimi, kolay teslim olmamak için direnecektir. Rejimin ömrünü belirleyecek olan asıl faktör, rejime karşı olan güçlerin mücadelesidir. Bu mücadelenin başarısı için elverişli koşullar hızla oluşmaktadır. TUDET giderek olaylara damgasını vurmaktadır ve vuracaktır.

İran, petrol gelirlerinin büyük bir çoğunluğunu silahlanmaya ayırmaktadır. Emperyalist silâh tekellerinin bu has müşterisi, bu özelliğiyle, bölge halkları üzerinde küçümsenmeyecek bir tehdit unsurudur. Nitekim, geçen yıllarda İran askeri gücü, Dofar halkının kurtuluş mücadelesinin sindirilmesi yönünde kullanılmıştır. Şah, bölgede sürekli huzursuzluk ve sınır anlaşmazlıkları çıkarmak suretiyle gerginlik ortamını diri tutmaya ve silâhlanma eğilimlerini haklı kılmaya çalışmaktadır. Irak'daki Barzani hareketinin gerici yüzü İran faşist yönetiminden destek aldığı sürece ayakta kalabilmiştir. Ve İran'a halklar için gerçek bir çiban başı olmaya devam ediyor. Öte yandan bu ülke, Sovyetler Birliğine karşı emperyalizmin casusluk üsleriyle bir ağ gibi örülmüş bulunuyor.

Bu nedenle İran halklarının kurtuluş mücadelesi, aynı zamanda dolaysız olarak bölgedeki halkların çıkarlarını yansıtmaktadır. Faşist Şah rejiminin alaşağı edilmesinden ve yerine demokratik bir rejimin geçirilmesinden, İran halkları kadar bölgedeki barış güçlerinin de aynı ölçüde yarar göreceği şüphe götürmez.

Şah, yönetimini ayakta tutabilmek için emperyalizmin bütün silâhlarını denemektedir. Bunların arasında antikomünizm silâhı

da vardır ve demokratik güçlerin birliğini engellemek için bu silâhtan sık sık yararlanılmaktadır. İran işçi sınıfını ve onun siyasi hareketini, diğer toplum katmanlarından ayırmak ve tecrit etmek için başvurulan antikomünizm propagandasına maocular da destek oluyorlar. Şah böylece, din ve mezhep faktörlerini alet olarak kullanmayı ve çeşitli müslüman guruplarının rejime yönelik mücadelesini hedefinden saptırmayı ummaktadır. Ne ki TUDEH, rejimden hoşnutsuz olan bütün kesimlerin onayladığı açık ve seçik bir demokratik programa sahiptir. Program etrafında toplananların sayısı çoğalmakta ve işçi sınıfının mücadele içindeki öncülüğünü pekiştirmektedir. Üstelik İrandaki toplumsal gelişmeler ve hakim ekonomik yapı, sınıf zıtlıklarını daha da pekiştirmekte ve bir avuç işbirlikçi zümreyle geniş halk yığınları karşı karşıya gelmektedirler.

Ortadoğuda, önemli gelişmelere sahne olan ülkelerden biri de Mısır. Enver Sedat'ın yönetime gelmesinden bu yana işbirlikçi Mısır burjuvazisi, ülke politikasında etkin bir rol oynamaya başladı. Bu etkinlik giderek belirleyici konuma yükseldi ve bugün Mısır yönetimi ülkeyi hızla sağa, emperyalist kampa doğru sürüklüyor. Mısır'ın bu yeni tutumu ve konumu, emperyalizmin ortadoğudaki manevraları açısından kolaylaştırıcı bir rol oynuyor.

Sedat yönetimi ABD emperyalizmiyle ilişkilerini geliştirirken bir yandan da sosyalist sistemle bağlarını koparmakla işe başladı. Bu, Mısır'ın, ilerici arap rejimleriyle olan ilişkilerinin zayıflaması anlamına da geliyordu. Filistin sorununda Arap halklarının ortak bir tutumu vardır ve bu, her ne pahasına olursa olsun İsrail yayılcılığı ile uzlaşmamak olarak kendini göstermektedir. Hiç bir Arap ülkesi, açıktan açığa böyle bir uzlaşmaya cesaret edememiş, en gerici arap rejimleri bile politikasını daha çok dengencilik üzerine devam ettirebilmişlerdir. Filistin halkının artık kurumlaşmış olan mücadelesini arkadan hançerliyecek her girişim, Arap halklarından ve bölgedeki barış güçlerinden tecrit olmaya mahkumdür. Bu riski göze alabilmek için, önce sağlam bir destek yaratmak gerekiyor ki, Sedat da böyle davranmış ve ABD ile ilişkilerini sağlama bağladıktan sonra Arap halklarına karşı açıktan tavır takınabilmiştir.

Sedat'ın 1978'in ilk altı ayı içinde «barış» doğrultusunda attığı adımların tümü, ABD emperyalizminin bölgedeki hesaplarının bir parçası olmuştur. Filistin halkının kaderi üzerine israil'le pazarlığa girişmek Enver Sedat'ın açık ihanetinin ilk halkasını oluşturdu. Ancak bu girişimlerin önünde önemli engeller mev-

cuttu ve bu engellerin ilk elden aşılması gerekiyordu. Ve engellerin başında da Mısır halkının ve ilerici güçlerinin tepkisi ve gücü geliyordu. Sedat, yönetime geldiğinden bu yana bu güçleri karşısına almış bulunuyordu. Devlet kademelerinden Nasırcı geleneği söküp atmakla işe başlayan Sedat, giderek anti-demokratik uygulamalarını derinleştirmeye başlamıştı. Halkın tepkisini sindirmek için parlamentonun gerici çoğunluğunu kullanan Sedat, parlamento dışındaki hoşnutsuz yığınların tepkilerini de silâhlı güç kullanmak yoluyla ezmeyi denemiştir.

Kendi ülkesindeki muhalefeti susturmadan dış politika alanında emperyalizme angaje olmanın güçlükleri giderek Sedat'ı, sola karşı daha sert bir tutum almaya zorladı. Baskı altında yapılan seçimler ve kamuoyu yoklamaları, referandumlar, her defasında Enver Sedat'ın çizgisini «onayladığı» halde, halkın büyük çoğunluğu bu çizginin karşısında olduğunu çeşitli eylem biçimleriyle açığa vurmuştur.

Halkın hoşnutsuzluğunun biricik sebebi şüphesiz ki Sedat'ın politik tercihleri değildir. Sovyetler Birliği ile ilişkilerin koparılmasından bu yana Mısır ekonomisi ciddi krizler içindedir. Dış ticaret açığı her geçen yıl artmakta ve borçlanma kaynaklarının sınırlılığı da ülkeyi gittikçe bir ekonomik darboğaza sürüklemektedir.

Ekonomik açmazdan çıkabilmenin Sedat için tek yolu, emperyalizmle ekonomik ve siyasi ilişkilerin geliştirilmesinden geçiyor. IMF'ye borçlanabilmek için uzun çabalar sarfedilmiş ve 620 milyon dolarlık bir kredi sağlanabilmiştir. Ancak bu yeterli değildir ve batılı tekellerin Mısır ekonomisine daha fazla omuz vermeleri gerekmektedir. ABD'nin Mısır'a sonsuz bir destek sağlamanın ise şimdilik olanağı yoktur, çünkü, bu, emperyalizmin bölgedeki hesaplarına hiç değilse bu aşamada uymamaktadır. Mısır'a yapılacak yardımların İsrail'e yapılan yardımlar karşısında politik dengeleri değiştirmeyecek bir düzeyde tutulması gerekir. Mısır'ın ABD emperyalizmine güven sağlaması için daha pek çok ödümler vermesi lâzım geliyor. Bu ödümler İsrail'in işgal altında tuttuğu arap topraklarına ilişkin yerleşik talepler çerçevesinde olacaktır. Dozunu giderek artıran Sedat gericiliğin amacı, diken-siz bir gül bahçesine kavuşmaktır ve bu doğrultuda önemli mesafeler alınmıştır.

Sedat, muhalefeti susturmak için baskı yasaları çıkarma yolunu seçti. Muhalefet, siyasi çalışma ve basın üzerinde önemli antidemokratik kısıtlamalar öngören anayasa değişikliklerini «halk-

oyu»na sundu. Oylamaya katılan halkın yüzde 99'u Sedat'a hak vererek özgürlüklerinden kendi irdesiyle vazgeçti (!) Sedat, amaçlarını saklamıyor ve şöyle diyordu: Muhalefet karşısında hoşgörülülük ve tavizkâr dönem artık sona ermiştir. Ulusumuzun değer yargılarına ters düşenlerin cezalandırılmaları gerekir. Ülkemizde sosyal barış ancak, muhalefetin siyaset hayatından kovulmasıyla sağlanabilir.»

İşçi sınıfı siyasi hareketi Mısır'da öteden beri zor koşullarda faaliyet göstermektedir ve akıl almamak baskılar karşısındadır. Yeni baskılardan başta komünistlerin etkileneceği söylenebilir. Ne ki komünistlere hayat hakkı tanımayan rejim artık liberallere ve sosyal demokrat görüşlere de hayat hakkı tanımamaya yönelmiştir. Öyle ki, Mısır'ın geleneksel sağ siyasetinin yeni temsilcisi durumundaki Vafd Partisi, örgütlenmesini feshederek siyasal yaşamdan çekildiğini açıklamış ve ortamın kendisi için dahi demokratik olmadığını belirtmiştir. Ardından, sol eğilimli olarak bilinen İlerici Birlik Partisi, muhalefete devam edeceğini ve partinin Sedat yönetimi tarafından kapatılmasını bekliyeceğini açıklamıştır. Bu düzen partilerinin gelişmeler karşısında takındıkları tutum, Sedat'ın oldukça başarılı olduğunu gösteriyor.

Mısır'daki siyasal gelişmeler bölgede barış düşmanlarının güç kazandıkları anlamına gelmiyor. Gerçi emperyalizm, böylece kendisi için yeni ve önemli mevziler elde etmektedir ama Sedat yönetimi, gerek kendi halkının ve gerekse bölge halklarının gözünde gerçek karakteriyle açığa çıkmakta ve tecrit olmaktadır. ABD'nin sınırlı desteğinin yönetimi uzun süre ayakta tutabileceği kuşkuludur. Bölgede gelişme şansına sahip toplumsal dinamikler emperyalizmin hesaplarına ağır basmakta ve barış güçlerinin gelişimi hızlanmaktadır.

Sadece ABD'nin desteğinin sınırlılığı değil, Mısır halkının içten içe kaynayan tepkisi de Sedat yönetimini tehdit etmektedir. Bu engeli aşarak İsrail'le uzlaşmak ve ABD emperyalizmiyle bağları güçlendirmek kolay olmayacaktır. Gerçekten de Mısır'da yurtsever güçleri böyle bir uzlaşmaya ve yakınlaşmaya ikna etmenin olanağı yoktur. Tepkiler daha şimdiden yoğunlaşmıştır. Mısır'ın Portekiz büyükelçisi general Şazli Mısır'a dönmeyi reddederek Sedat'ın anti-demokratik girişimlerini ve İsrail'le uzlaşma siyasetini protesto etmiştir. Son İsrail savaşında Mısır ordusunun başarılı komutanlarından biri olan ve ülkede derin bir saygınlığa sahip olan Şazli sözlerine; Mısır ordusunun Sedat yönetimine daha uzun süre göz yummayacağını da eklemiştir. Ve belli ki tüm ge-

rici girişimlerine ve uyguladığı baskı yöntemlerine rağmen Sedat rahat değildir. Zaten baskı ve korkular, karşılıklı işleyişleri içinde Sedat'ı sona yaklaştırıyorlar.

Ortadoğu'nun barışı tehdit eden gerginlik odaklarından birini de Kıbrıs sorunu oluşturmaktadır. 1974 yılında adanın fiilen işgale uğramasından sonra Kıbrıs'da, özellikle siyasal çözümsüzlüğün temelleri atılmıştır. Soruna adil ve barışçı bir çözüm yolu bulunması doğrultusunda yapılan öneriler ve girişimler, adada gerginliğin devamından yana olan güçler tarafından saboté edilmiş ve engellenmeye çalışılmıştır. Askeri işgal durumu daha da derinleştirilerek Ada'nın siyasal olarak da bölünmesi doğrultusunda cüretkâr adımlar atılmıştır. Türk gericiliğinin desteğinde ve emperyalistlerin hoşgörüsü çerçevesinde atılan bu adımlar, başta Kıbrıs emekçi halklarının direnci olmak üzere tüm barış güçlerinin karşı koyması ile engellenmiştir. Ancak bugün Adada çözüm bekliyen yığınla karmaşık sorun bulunmaktadır ve bölgede gerginliğin devamından yana olan mihrakların sabotaj ve engellemelerine rağmen barış ve özgürlük istemleri ağır basmaktadır.

Kıbrıs'da kalıcı ve adil bir çözüme ulaşabilmenin ilk koşulu, adadaki fiili işgalin sona erdirilmesidir. İşgal güçleri bugün adanın topraklarının yüzde 40'ını ve ekonomik kaynaklarının yüzde 75'ini kontrolleri altında bulundurmaktadırlar. Onbinlerce Kıbrıslı Rum, baskı altında ve korku içinde yaşamaktadır. Bir o kadarı topraklarından kovulmuş, mal varlıkları işgalci güçler tarafından talan edilmiştir. Bunlar topraklarına dönememekte ve göçmen hayatı sürmektedirler.

İşgal kuvvetleri sadece Rumları değil, Kıbrıs'lı türkleri de amansız bir baskı altında tutmaktadır. İşgal edilen bölgelerin türkleştirilmesi amacıyla Türkiye'den getirilen ailelerin çoğu bu baskı şartlarına dayanamadığı için geri dönmüşlerdir. Bir avuç işbirlikçi asalak Türk burjuvalarının dışında, Kıbrıs'lı Türkler çekilmez hayat koşulları içinde bulunuyorlar.

Kukla Denктаş yönetiminin «Ulusal Birlik» palavraları da uzun süre geçerli olamamış ve liberal eğilimleri de partisi içinde tutmayı başlangıçta başarırken artık bu unsurlar seçildikleri görevlerden ayrılmayı ve hattâ ada dışına çıkmayı yeğlemektedirler (1) Ya da işbirlikçi Denктаş yönetimi artık liberallere dahi tahammül göstermiyecek kadar baskı tedbirlerine yönelip halkın hoşnutsuzluğunu bastırmayı ummaktadır. Türkiye'deki bir faşist partinin yandaşları Adada, Denктаş ve yandaşları tarafından bes-

lenmekte ve demokratik güçler üzerine salınmak amacıyla sivil vurucu güç olarak el altında tutulmaktadırlar.

Ancak Kıbrıs'lı Türk ve Rum emekçilerinin ve aydınlarının köklü bir bağımsızlıkçı eğilimleri ve demokratik gelenekleri vardır. AKEL'in siyasal öncülüğünde, yıllardır adada emperyalizme ve gericiliğe karşı verilen mücadelenin geleneğini, her iki kesimden emekçilerin arasına sokulan militer güçlerin varlığına rağmen, söküp atmak ve hattâ bölmek mümkün olamamıştır. 1978'in ilk altı ayı, Kıbrıs'ın Türk kesiminde sınıf mücadelesinin önemli ölçüde yükseldiği, işçilerin ve kamu çalışanlarının (öğretmenlerin) yaygın grevlere başvurduğu bir dönem olmuştur. Ekonomik, demokratik ve gasbedilmek istenen siyasal hakları için mücadele veren Kıbrıs'lı Türk emekçiler, mücadelelerinde en büyük desteği Rum emekçilerden ve onların Partisi AKEL'den gördüler. Bölgedeki tüm barış yanlısı güçler, işgal güçlerinin ve onların işbirlikçilerinin Kıbrıs halkı üzerinde estirmek istedikleri baskıya ve teröre karşı çıktılar, haklı mücadeleleriyle birlik ve dayanışma içinde oldular.

Ada halkları bağımsızlığın ve özgürlüğün elde edilmesinde kararlıdırlar. Baskılara boyun eğmeyeceklerini ve özgürlüklerinden ödün vermeyeceklerini kanıtladılar. Ancak, Kıbrıs halklarının kaderi görülmedik ölçüde bölge halklarının kaderiyle içiçe geçmiş durumdadır. Adada emperyalistlerin çıkar çatışmaları odaklaşmıştır. İki sistemin genel mücadelesi içinde Kıbrıs'ın önemi büyüktür. Ve böyle olduğu için, Kıbrıs sorunu uluslararası bir sorun olmaya devam ediyor ve nihai çözümün de ancak uluslararası bir platformda elde edilebileceği görülüyor.

Ne ki bu, Kıbrıs halklarının kaderi üzerinde ipotek kurmaya çalışanların çabalarına cüret kazandıracak bir durum değildir. Sorunu uluslararası bir platformda ele alabilmenin önkoşullarının yaratılması hayati bir önem taşımaktadır. Bu koşulların başında işgalci güçlerin adadan derhal çekilmesi, Birleşmiş Milletler kararlarının derhal uygulanması, yabancı üslerinin adadan kaldırılması vb. Kıbrıs Cumhuriyetinin egemenlik haklarına ilişkin vazgeçilmez sonuçların elde edilmiş olması gelir. Bu konularda herhangi bir görüşme talebinde bulunmak ve şart ileri sürmek hakkına hiç kimse sahip değildir.

Ancak Kıbrıs'ta böyle bir çözüme ulaşmanın kısa vadede ve kolayca mümkün olacağı söylenemez. Barış güçlerinin topyekün ve ada halklarının ortak mücadelesinin önünde büyük engeller mevcuttur. Emperyalistler açısından Ada'nın stratejik önemi bü-

yüktür ve Kıbrıs'ın taksimini başarıp adayı bir NATO üssü haline getirme emellerinden emperyalizmin kendiliğinden vazgeçmesi beklenemez. Öbür yandan bir savaş ocağı olarak Adada gerginliğin korunması, emperyalizmin bölgedeki stratejisine uygun düşmektedir.

Öbür yandan Türk ve Yunan devletleri arasında, suni olarak yaratılan ve sürekli körüklenen düşmanlıklar, her iki ülke gericiğini, Kıbrıs üzerinde besledikleri saldırgan emellerini daha da güçlendirmeye itmektedir. Bu milliyetçi ve şoven düşünceler, uzun yıllardan beri Kıbrıs halkları arasında da geliştirilmiş ve iki kardeş halkın birbirlerine güveni büyük ölçüde sarsılmıştır. Kıbrıs emekçilerinin birliği ve dayanışması önünde önemli bir engel olan bu kültürel tortuların sökülüp atılması da belli bir zamanı ve özverili çabaları gerektiriyor.

25-28 Mayıs tarihlerinde toplanan AKEL kongresine sunulan Merkez Komitesi Tezlerinde şöyle denmektedir: Türk ve Rum halkları arasında bir yakınlaşma kolay bir şey değildir. Ne yazık ki, faşistler, şovenistler ve Kıbrıs'ın düşmanları, suç işliyerek, kan dökerek, işgal ve zulümle iki topluluk arasında uçurumlar yaratmaya çalışmaktadırlar. Fakat bunlar halka ait değildir. Bu suçlar, düşmanın organları ve paralı ajanları tarafından işlenmektedir. Rum olsun, Türk olsun, halklar, yapılanlarla beraber değildir. Bu nedenle yakınlaşma için ortak bir zemin mevcuttur. Ama zaman alacaktır. Büyük çabalar ve fedakârlıklar gerektirmektedir.»

Akel'in bu tesbiti son derece doğrudur ve yerindedir. İyimserliği ham hayallere vardırmdan durumu gerçekçi olarak tesbit etmek ve Ada'da dengenin barış ve özgürlük güçlerinden yana değişmesi için vargüçle çalışmak ve bunun için Ada halkıyla dayanışma içinde bulunmak, başta komünistler olmak üzere tüm ilericilerin, barış ve ilerleme yanlısı olanların görevidir.

Ortadoğu'da Filistin sorunu 1978 yılının ilk altı ayında ilgi odaklarından biri olmaya devam etti. Soykırımcı İsrail devleti barış düşmanı ve saldırgan eylemlerini sürdürdü. İsrail bir yandan işgal altında tuttuğu arap topraklarında yeni yerleşen merkezleri kurmaya devam ederken, öbür yandan mevzi saldırılarla toprak işgal etme girişimlerini sürdürdü. Özellikle Güney Lübnan'daki Filistin kamplarına yapılan İsrail saldırıları, ırkçı İsrail devletinin yüzünü bir kez daha gösterdi. Bütün dünyada nefretle karşılanan İsrail saldırısı, aynı zamanda Lübnan'ın egemenlik haklarının da açık bir ihlâli niteliği taşıyordu.

İsrail saldırısı Begin yönetimine karşı olan İsrail'li güçlerin de tepkisiyle karşılandı. İsrail parlamentosunda, saldırıyı kınayan İsrail Komünist Partisi üyelerinden biri, iktidardaki Lukid partisi üyelerinin saldırısına uğradı ve zorla kürsüden indirildi. Saldırı ayrıca İsrail'de düzenlenen çeşitli kitle gösterileriyle kınandı.

İsrail bölgedeki işgalci tutumunu gittikçe tırmandırmaktadır. Filistin halkına yönelen saldırılarında İsrail'li askerler en büyük desteği Lübnanlı falanjistlerden alıyorlar. Sedat'ın İsrail'e dönük uzlaşmacı siyaseti İsrail'li saldırganları cüretlendiren bir başka neden olarak değerlendirilebilir.

İsrail'in bölgedeki barış düşmanı ve saldırgan çabaları sürecektir. Filistin sorununun emperyalizmin plânları çerçevesinde çözümü için gösterilen çabalar Filistin halkından ve ilerici Arap rejimlerinden kabul görmeyecektir. Zaten Ortadoğuda toplumsal dinamiklerin, varılan bugünkü aşamada böyle bir çözüme imkân tanımayacağı anlaşılmıştır. Bu nedenle Filistin sorunu etrafında dönenen mücadelede barış güçlerinin ağırlık kazanması gerçek çözüme ulaşılması bakımından zorunludur.

Nitekim bölgedeki toplumsal süreçlerin toplu bir değerlendirmesi, güç ilişkilerinin günden güne barıştan yana olanlara doğru değiştiğini gösteriyor. Ve bu gelişmelerden en çok etkilenen ülkelerin başında da Türkiye geliyor.

Türk hükümetlerinin ve egemen çevrelerinin on yıllarca süren anti-sovyet ve komünizm düşmanlığı artık geçersiz bir silah haline geldi. Türk-Sovyet iyi komşuluk ilişkilerinin geliştiği ve daha da gelişmesi için elverişli olanakların doğduğu gözleniyor. İki ülke arasında imzalanan «siyasi belge 23 Haziran 1978 tarihinden itibaren yürürlük kazanmış bulunmaktadır. Belgenin kapsamında saldırmazlık anlaşmasına ilişkin herhangi bir hüküm mevcut değildir ama iki ülke arasında ekonomik ve kültürel işbirliği öngörülmektedir. Ayrıca dünya olaylarının değerlendirilmesinde de iki ülke hükümetlerinin ortak bir dil kullanabilmiş olmaları olumlu bir gelişme olarak ele alınmalıdır. Gerçi ülkemizin barış güçlerinin acil istemleri çok daha geniş kapsamlıdır. Çünkü, emekçi halkımızın çıkarları NATO'dan çıkılmasında, SSCB ile bir saldırmazlık anlaşmasının imzalanmasında, sosyalist sistemle ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkilerin geliştirilerek emperyalizme bağımlılık zincirinin gevşetilmesinde ve giderek koparılmasındadır. Türkiye'deki son gelişmeler yetersiz olmakla birlik-

te bu genel amaca hizmet ettiği, dünyada yumuşamanın güçlenmesine katkıda bulunduğu için desteklenmelidir.

İşçilerin ve tüm emekçilerin ülke politikasında etkinlikleri arttıkça ve halkın politik ilgisi yükseldikçe ibre barış güçlerinden yana yükseliyor ve bölgede güçler dengesinin değiştiğini gösteriyor. Ve hiç kuşkusuz ki Ortadoğu'da genel olarak ve tek tek ülkelerin tümünde barıştan, ilerlemeden ve sosyalizmden yana olan güçler dengesi değişiyor.

TÜSTAV

TSİP'in 4. Kuruluş Yıldönümü ve Parti'nin Gelişme Dinamikleri

İLKE

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi geçen ay dördüncü kuruluş yıldönümünü, Sendikal Hak ve Özgürlükler Kampanyası ile birlikte kutladı.

Partililer, Gaziantep, Kayseri, Sakarya, Ankara, Trabzon Adana ve İzmir'deki kapalı salon toplantılarının yanısıra yüzbinlerce bildiri dağıtımı ve afişleme ile, GERÇEK gazetesinin düzenli ve sürekli olarak artan bir yaygınlıkta geniş emekçi yığınlarına ulaştırılmasıyla, işçi semtlerinde ajitasyon çalışmaları ve kahvehane toplantıları ile Parti'nin kuruluş yıldönümünü, halk güçlerinin birliğini amaçlayan sosyalist ve demokratik birlik görüşlerini ve kampanyanın hedeflerini geniş kitlelere ulaştırmak için, disiplinli, titiz ve fedakâr bir çalışma sürdürdüler.

Bu çalışmalarda gözlediğimiz başlıca olguları şöyle özetleyebiliriz:

● Kitlelerdeki sosyal uyanış sürekli giderek artan bir ivmeyle devam etmektedir.

● Özellikle sosyal demokrasiden düş kırıklığına uğrayan kesimlerin sosyalizme açılması ve sosyalist dünya görüşünü benimseyerek, bilimsel sosyalizmin bayrağı altında örgütlenmeleri veya saf tutmaları için eskisinden daha elverişli olanaklar bulunmaktadır. Sosyal demokrasinin iktidara gelmesinden önce yaptığımız tespitler tümüyle doğru çıkmış ve kitleler sosyal demokrasiden hızla kopmaya ve daha ileri arayışlara yönelmeye başlamışlardır.

● CHP'nin iktidara gelmesinden sonra büsbütün hırçınlaşan ve azan faşist saldırganlık halk güçleri arasında yılgınlığa yol açmamıştır. Türkiye'nin dört bir tarafından halk güçlerine karşı şid-

detlenen faşist saldırganlık giderek daha geniş yığinsal gücü içeren bir anti-faşist barikatla karşılaşmaktadır.

● Kitleler, anti-faşist mücadelenin yanısıra, yeni demokratik hak ve mevziler elde etmek, çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek için geniş yığinsal demokratik mücadelelerin arifesindedirler. CHP'nin vaadelerini tutmadığı kitleler tarafından açıkça ve tepkiyle görülmekte, emekçiler acil taleplerinin yerine getirilmesi için daha etkili, daha yaygın uğraşlar sürdürmelerinin gerektiğini kavramaktadırlar.

Bu taleplerin sosyal demokrasi tarafından kendiliğinden verilmeyeceği, bunları gerçekleştirmek için, emekçi sınıf güçlerinin bizzat kendilerinin daha etkili bir mücadele vermesinin gerekli olduğu CHP'ye bağlı kitlelerce anlaşılmaktadır.

● Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kitle ilişkileri giderek genişlemektedir. Kapalı salon toplantıları kalabalık bir izleyici kitlesini çekmekte, bugüne değin TSİP sempaticisi olmayan çok sayıda emekçi toplantılara katılmaktadır. Aynı durum, gazetenin kitlelere ulaştırılmasında gözlenmiştir. İki aydır haftalık olarak düzenli bir şekilde yayımlanan gazetenin satışı her sayı artmakta, gazete, kendilerine ulaştırılan emekçiler tarafından aranan ve beklenen bir organ haline gelmektedir. Gazete yurt yüzeyinde grevci işçilerle yaygın ve etkili diyaloglar kurmaktadır. Özellikle ekonomik demokratik eylem içindeki emekçi kitlelerin somut mücadelelerinde gazete önemli bir araç haline gelmekte, yurt çapındaki muhabirler ağı, aynı zamanda Parti yerel ajitatörlerinin yetişmesi yolunda işlev kazanmaktadır.

● Kampanya çalışmaları, sosyalist ve demokratik mücadelenin birlikteliği, politik mücadelenin aynı zamanda ekonomik acil taleplere rehberlik etmesi konusundaki bilimsel sosyalist doğruların hayata geçirilmesi yolunda yeni bir adım niteliği taşımıştır.

Soyut sosyalizm sloganlarıyla, genel doğrularla kitlelerin siyasal mücadeleye seferber edilmeyeceği, işçi sınıfı partisinin siyasal iktidar mücadelesinin yanısıra, emekçilerin acil taleplerine de tercüman olması, böylece kitlelerin günlük yaşam kavgasıyla, uzun vadeli iktidar mücadelesinin birleştirilmesi zorunluluğu Parti pratiğinin ana eksenini oluşturmaktadır.

● Parti'nin son dönem çalışmaları, bir kez daha kanıtlamıştır ki sabırlı, titiz ve fedakâr bir çalışma, bilimsel ve sistemli bir şekilde sürdürüldüğü takdirde sosyalizmin geniş kitlelere malolması ve işçi önderleri başta olmak üzere ileri emekçilerin siyasal müdahaleyle seferber edilmesi bu hareke tiğinde bilinç ve örgüt-

lenme düzeyinin yükselmesi için son derece olumlu ve elverişli perspektifler bulunmaktadır.

TSİP GÜÇLENEREK YOLUNA DEVAM EDİYOR

● Kurulduğu günden beri tüm çalışmalarını Yeni Tıp Parti'yi yaratmak ve Yeni Tıp Parti'nin prensiplerini, çalışma sistematığını hayata geçirmek noktasında yoğunlaştırmış olan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, dört yıl içinde bu doğrultuda önemli mesafeler katetmiştir.

Türkiye Sosyalist hareketi açısından ana sorun, *örgütsüzlük ve bilimsizlik keşmekeşinin* doğurduğu olumsuzlukları aşmaktır. TSİP, bu alanda daima kendisini ikili bir görevle yükümlü saymıştır:

1 — *Bilimsizliği* aşmak için işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin kadrolarca derinlemesine özümlemesini sağlamak, hareketin teorik-ideolojik düzeyini yükseltmek ve bilimsel teoriyi yaratıcı olarak hayata geçirip, Türkiye koşullarından kopuk olmayan sosyalist pratiği ve sosyalist politikayı başarıyla uygulamak;

2 — *Örgütsüzlük kargaşasını* ve onun doğurduğu anarşiyi yenmek, Yeni Tıp Parti prensiplerini ne pahasına olursa olsun uygulamak, işçi sınıfının kollektif ve disiplinli doğasına uygun bilimsel örgütlenme modelini yerleştirmek, bilimle militanlığı, teoriyle fedakârlığı Parti kollektivitesi içinde bütünleştirip kaynaştırmak.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi sağlam ve başarılı sosyalist mücadelenin temel koşullarından olan *teori* ve *örgüt* sorununu çizmek, sapasağlam bilimsel temeller üzerinde yükselen güçlü bir ideolojik bütünlük ve güçlü bir örgüt yaratmak için dört yıl boyunca çok sayıda engelle mücadele etmek zorunda kalmıştır. TSİP'in çözmek zorunda olduğu sorunlar, gerçekte yarım yüzyıldır Türkiye'de çözümlenmemiş sorunlardır. TSİP bu sorunların üzerine cesaretle yürümesini bilmiştir. TSİP bu engellere karşı verdiği mücadelede, Partili mücadelenin ve yüksek fedakârlığın zorluğuna tahammül edemeyen, uzun vadeli, sabırlı ve prensipli çalışmaları göze alamayan, daha kolay mücadele alanlarında kariyer kapıları arayan birtakım üyeler Parti dışına düşmüştür.

Ama bütün bu «kayıplara» rağmen, TSİP gücünden sağlamlığından, yüksek ideolojik düzeyinden ve bilimi militanlıkla bütünleştiren Parti çalışmasından hiçbir şey kaybetmemiştir. Tersine, gidenler, hastalıklarını da birlikte götürmüşlerdir. Böylelikle, bir-

takım «gelgeç flaşlardan» gözleri kamaşarak, bir pervane gibi o sahte ışıklara doğru kariyer koşusuna çıkanların Parti'den gidişi, geride kalan esas Partililerin daha azimli, daha sorumlu, daha titiz ve daha fedakâr çalışmalarını getirmiştir. Kalanlar, niçin kaldıklarını bilerek ve sağlam tercihler üzerinde Parti'de kalmışlardır.

Gene gidenlerin diğer bir kısmı da, dar tekke hesaplarından kurtulamayan, sosyalist harekete üniversite yurdu penceresinden bakan, TSİP'in sosyalist hareket içinde taşıdığı geniş ve hayati sorumlulukların öneminin ve kapsamının farkında olmayan, sosyalist hareketi bir çeşit oyun sanan amatör ve dar kafalı unsurlar olmuştur. Bunlar, TSİP'i taşıdığı fonksiyonların gerisini çeken, kısır alanlara hapsetmek isteyen, onun tarihsel misyonunu inkâr ederek, Parti'nin üzerinde birtakım derme-çatma ve zoraki «otiriteler» icad eden, böylelikle kendi çete merkezlerini ana mihrak gibi göstererek, oluşturdukları ilkesiz ideolojisiz ahbap çavuş tekkelere TSİP üzerinde misyonlar vehmeden kişilerdir. Bu unsurlar da kof slogancılık ve lafta keskin, özde pasifist sahte yıldızlarla kendilerini avutmuşlar, Parti kolektivitelerini yeneceklerini sanmışlar, fakat Parti'nin dev gücü karşısında, sabun köpüğü gibi sönüp gitmişlerdir. Böylece onların Birlik'lerinin gerçekte ne denli yapay olduğu anlaşılmuş. Parti güneşi karşısında bu Birlik, kartopu gibi eriyip gitmiştir. TSİP dışına bu yolla düşenlerin acı akıbeti herkesin gözü önündedir.

Ve TSİP yoluna devam etmektedir. Hem de eskisinden daha güçlü, daha örgütlü ve daha yaygın bir şekilde devam etmektedir.

TSİP saflarını terkedenlerin, yani kendi kariyer çıkarlarını, tekke özlemlerini TSİP'in ve sosyalist hareketin üzerinde tutanların *önemli bir bölümü*, Parti dışına düştükten sonra deklase olmuşlar ve politik mücadelenin de dışına savrulmuşlardır. Diğer bir bölümü ise «utkan gelenekli saflarda» köşe kapmaca yarışına dalıp, binbir türlü oportünizm ve kariyerizm icara etmeye devam etmektedirler. Yeni sınıf mücadelesinin labirentleri ve çeşitli rüzgârları içinde bunların da pekçoğu politik hareketten safdışı olacaktır.

Öte yandan, başından beri TSİP dışında bulunan ve Türkiye solu içindeki belirgin karakterleri TSİP'e düşmanlık gütmek olan birtakım çevreler, TSİP'in Yeni Tip Parti'yi yaratmak ve Türkiye'deki tüm işçi sınıfı devrimcilerinin tek bir çatı altında, sapa-sağlam ilkeler etrafında örgütlenmesini —sosyalist hareketin birliğe ve tek merkezi otoriteye kavuşmasını— sağlamak için göster-

diği cesaretli çalışmalarda karşılaştığı bu engelleri sevinç çığlıkları ile izlemişlerdir. TSİP'in güçsüzleştiği yolunda ham hayalle-re kapılmışlar ve dedikodu ile iştimal etmişlerdir. Fakat her de-fasında TSİP'in eskisinden daha sağlam bir şekilde, daha güçlü bir şekilde yoluna devam ettiğini görmüşlerdir.

Gerçekte TSİP'in ozmek zorunda kaldığı sorunların başlıca suçluları, kendilerini uzun yıllardır işçi sınıfı partisi ilan ettikleri halde, *Yeni Tip Parti*'yi ve bu Partinin yetkin bilimsel düzeyini, güçlü kollektivitelerini ve bilimsel sistematiğini yaratamamış olanlardır. Ve TSİP bu sorunları ozmek için çeşitli güçlüklerle karşılaşınca, gene aynı çevrelerden sevinç çığlıkları yükselmektedir.

Fakat, TSİP onların hepsinin önünde, söz konusu sorunları bir bir ozm ve karşılaştığı ideolojik ve örgütsel engelleri aşmıştır.

TSİP'in varmış olduğu bugünkü ileri nitel düzey, teorik yetkinlik, politik istikrar ve örgütsel sağamlık, kendisini tek işçi sınıfı partisi ilan eden söz konusu çevrelerin henüz ulaşmaktan çok uzak oldukları olgulardır. Önümüzdeki yılların pratiği bu tesbitimizi boyuna doğrulayacaktır.

Zaten daha şimdiden oportünist siyasetler, ilkesiz ve tutarsız politikalar, bilime dayanmayan iğreti rgsellikler bir bir iflas etmektedir.

TSİP'İN YIĞINSALLAŞMASI

Bugün TSİP'in önündeki en önemli görev, varmış olduğu sağamlık ve gelişkinlik düzeyinden ödün vermeksizin Parti'yi yığın-sallaştırmaktır. Parti'nin kitle ilişkilerinin yaygınlaşması, Parti'nin kitleler içindeki köklerinin sağlamlaşıp derinleşmesi ve Parti'nin özellikle işçi sınıfından çok sayıda ye kazanması, Parti çevresindeki sempatan halkasının gelişmesi hızının bir sıçrama diye nitelendirilebilecek düzeyde artmasıdır.

Bunun için Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, nitel bakımdan her türlü olanağa sahiptir. Parti yeleri, siyasal çalışmalarda deney kazanmış ve Parti disiplinini, Parti kollektivitelerini özümlemiş, teorik bakımdan Türkiye lsnde en gelişkin düzeye ulaşmış, Türkiye sosyalist hareketinin sorunlarını kavramış ve nihayet bilimsellikte fedakarlığı Partili olarak kendinde toplamış seçkin kadrolar niteliğindedirler.

Parti gerek tüm organlarıyla, merkezden, tabana kadar uzanan örgütlenme piramidiyle ve tabandaki Parti ekipleriyle, daha geniş kitlelere ulaşmak için başlı başına sağlam ve örgütlü g-

tür. Parti yerel örgütlerinin çevredeki saygınlıkları giderek artmaktadır. Parti tabanındaki çalışma ekiplerinin kitle ilişkileri genişlemektedir.

Bunun dışında, Parti merkezi olarak çok sayıda önemli yayın olanaklarına sahiptir. İki aydır *haftalık periyodla yayınlanan gazete* ve gene bu gazetenin adını taşıyan eğitim broşürleri, Parti'nin kitlelerle diyalog kurması, sosyalist propagandayı yaygınlaştırması için önemli araçlar niteliğindedir. Bu gazetenin yurt sathındaki işçi ve diğer emekçi mücadelelerinden grev ve direnişlerden canlı haberler vermesi onun asıl işlevini giderek daha etkince yerine getirdiğinin kanıtıdır.

Gene Parti'nin *aylık ve haftalık teorik organları*, Parti örgütlerine ve militanlarına güncel politika yapmak için canlı ve yaratıcı ideolojik ve politik kılavuzluk görevini başarıyla sürdürmektedir. Teorik ve ideolojik bakımdan bu merkezi kadro organlarından beslenen Parti örgütleri ve militanları, o organlarda çizilen politikayı kendi çevrelerinde hayata geçirdikleri, ajitasyon-propaganda çalışmalarını o organların rehberliğinde daha başarılı olarak yürüttükleri takdirde, eldeki diğer araçların da yardımıyla, TSİP kitlelerle giderek genişleyen ve güçlenen diyaloglarda büyük aşamalar gösterecektir.

Öte yandan *Parti'nin eğitim emekçileri arasındaki yaygınlığı* da bir rastlantı değildir. Aydın katlar arasında, işçi sınıfı biliminin en fazla etkilenen, işçi sınıfı bilimine ve enternasyonalizmine en fazla açık olan, üstelik maceracı eğilimlerden de uzak duran kesim eğitim emekçileridir. Bu nedenle, Parti'nin eğitim emekçileri arasındaki saygınlığı ve etkinliği, gerçekte, işçi sınıfı biliminin işçilere ve ileri emekçilere götürülmesi konusunda ona son derece önemli avantajlar sağlamaktadır.

Eğitim emekçilerinin meslekleri gereği kendi çevrelerinde güçlü ve yaygın kitle bağlarına sahip olmaları, işçi sınıfı biliminin kitlelere ulaştırılmasında Parti rehberliğinde onlara önemli görevler yüklemektedir.

Bir başka önemli olgu olarak, Parti önderliğindeki *sosyalist gençlik çalışmaları* da son aylarda hızla yaygınlaşmaktadır. Türkiye sosyalist hareketinin yukarıda sözünü ettiğimiz çözümlenmiş teorik ve örgütsel sorunların TSİP içine yansımada, en fazla hasarı TSİP'in gençlik örgütlenmesi görmüştür. Parti kollektivitesine ayak uyduramayan unsurlar, kendilerine fidelik olarak Parti gençliğini seçmişler ve sosyalist gençlik örgütlenmesinde iki kez kargaşa yaratmışlardır. Fakat Parti'nin bu sorunları ve un-

surları aşması, güçlükleri yenmesi oranında, sosyalist gençlik çalışmalarını giderek yükselen bir grafik göstermiştir. Bugün sosyalist gençlik örgütlenmesi, özellikle son aylarda hızla yaygınlaşmıştır. Sosyalist gençlik örgütlenmesinin yurt düzeyindeki yerel şubelerinin sayısı üç ay içinde 14'den 35'e yükselmiştir. Sosyalist gençlik örgütlenmesi, bugün için üç büyük kentte yeterli ve istenilir düzeye ulaşmış değildir, buna karşılık Anadolu düzeyinde hızla yaygınlaşmaktadır. Önümüzdeki yıllarda sosyalist gençlik örgütlenmesinin üç büyük kentte de başarı grafiği göstereceğine şüphe yoktur.

Sosyalist gençlik örgütlenmesi, Parti'nin yığınsallaşması bakımından son derece önemli bir role sahiptir. Bu örgütlenme, uzun vadede Parti'ye çok sayıda kadro hazırlamakla kalmayıp, gençlik içinde bilimsel sosyalist ve enternasyonalist görüşlerin yaygınlaşması, gençliğin işçi sınıfı ile bağlarının güçlenmesi, işçi sınıfı partisinin gençlik içindeki politik önderliğinin kök salması ve etkinleşmesi için önemli bir işleve sahiptir.

Sosyalist gençlik örgütlenmesinin genç işçiler arasında gerçekleştirilmesi, özellikle orta öğretim düzeyinde *meslek eğitimi* gören gençler arasında yaygınlaşması, önümüzdeki yıllarda, fabrikalara (sanayi proletaryası ordusuna) çok sayıda *sınıf bilinçli işçinin* katılmasını getirecektir.

Sosyalist gençlik örgütlenmesinin yaygınlaşması, ile bir ay içinde iki örgüt üyesinin faşistler tarafından öldürülmesi bu örgütlenmenin Anadolu düzeyinde karşı-devrimin başlıca boy hedefi olduğunu göstermektedir. Sosyalist gençler, Partilerinin önderliğinde, işçi sınıfının ve emekçi halkımızın kurtuluşu için yigitçe ve fedakârca saf tutmuşlardır. Öldürülen gençlerden ikincisi, Sendikal Hak ve Özgürlükler Kampanyası sırasında bildiri ve afişleme eylemi sırasında faşistler tarafından pusuya düşürülerek katledilmiştir. Parti, sosyalist gençlerin, bilim rehberliğinde, Parti'nin politik kılavuzluğunda verdiği kahırlı ve fedakâr mücadeleyi saygıyla ve takdirle anmakta, sosyalist gençlik örgütlenmesini, geleceğin en önemli güvenceleri arasında görmektedir.

Öte yandan Parti önderliğinde yürütülen *demokratik kadın hareketi* bugün bir sıçrama aşamasına varmıştır. Aynı şekilde *demokratik köylü örgütlenmesi* de sosyalist siyasi hareketimizin en önemli önderlik görevleri arasındadır.

Böylece, Parti bütünlüğü ve kolektivitisi başta olmak üzere TSİP gerek tüm organlarıyla ve üyeleriyle, gerekse merkezi düzeydeki yayın olanaklarıyla ve kendisine bağlı örgütler ağıyla

birlikte bir bütün halinde, *sosyalist ve demokratik hareket* içindeki yerini ve işlevini güçlendirmektedir. Son aylarda Parti çalışmalarında kaydediler başarılar ve dinamizm 11 Aralık seçim çalışmalarındaki canlı siyasi faaliyeti de aşan bir gelişkinlik düzeyindedir.

Şayet Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, kurulduğundan bu yana geçen dört yıl içinde, ilk kez kuruluş yıldönümü böylesine yaygınca kutlanmışsa, üç hafta içinde, Anadolu'nun önemli merkezlerinde 7 başarılı toplantı düzenlemişse, haftalık gazete böylesine düzenli bir şekilde Parti'nin elinde önemli bir ajitasyon silahı haline dönüşmüşse... bütün bunlar, TSİP'in geçmiş yıllara nazaran bugün çok daha ileride olduğunu kanıtlar.

Fakat bu gelişmelere rağmen, yukarıda da belirttiğimiz gibi, TSİP'in önündeki ana sorun *Parti'nin yığınsallaşmasıdır*. Bu olgunun gerçekleşmesi için Parti, tüm olanaklarını seferber etmiştir. Sosyalizm adına davranan başka siyasetlerin ilkesizlikleri bir bir açığa çıkarken, TSİP sağlam, prensipli ve istikrarlı politikalarıyla güven veren konumunu giderek güçlendirmektedir. Bu politikalar Parti'nin yığınsallaşması için Parti örgütlerinin ve yan örgütlerinin en güçlü silahıdır. Uzun vadeli iktidar mücadelesiyle, güncel demokratik mücadeleyi bütünleştirmek yolunda, emekçilerin acil taleplerine tercüman olmak doğrultusunda üstlenmiş olduğumuz görevleri yerine getirelim, politik mücadele ile ekonomik mücadeleyi bütünleştirmek Parti görüş ve politikalarını kitleler içinde yaygınlaştırmak TSİP'in yığınsallaşmasının esas dinamikleri arasındadır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin 4. kuruluş yıldönümünü kutlarken, beşinci mücadele yılında onu daha büyük görevlerin, daha ağır sorumlulukların beklediğinin bilinciyle ve Parti'nin bu yükümlülükleri yerine getireceğine olan eksiksiz inancımızla, TSİP'i kutluyor ve başarılar diliyoruz.

TÜSTAV

Sendikal Haklar İçin Mücadele Yükseliyor

Dünya Sendikalar Federasyonu Prag'da toplanarak önemli kararlar aldı. İlke'nin 54. sayısında bu kararlardan bir bölümü yayınlandı. Ve kararların yayınlanan bölümünden de anlaşılacağı gibi, dünyada çalışanların haklarının korunması ve genişletilmesi mücadelesine büyük önem atfediliyor. Özellikle yayınlanan «Sendikal Haklar Bildirgesi» işçilere ve emekçilere önemli hedefler göstermektedir. Bu hedeflere varmak için tek tek ülkelerde mücadele sürdürülüyor. Ve sendikal hakların çok kısıtlı olduğu Türkiye'de de bu doğrultuda güçlerin birleştirilmesi, seferber edilmesi gerekiyor.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi 1 Haziran 1978 günü yaptığı bir açıklamada, sendikal haklar için mücadelenin yaygınlaştırılmasının gereğine işaretlerle bir kampanya başlattığını ve bu yöndeki çalışmaların sürdürüleceğini belirtti. Çeşitli zorluklarla karşılayan, baskılara maruz kalan ve hatta şehitler pahasına süren bu kampanya geniş emekçi yığınlarına mal olduğu ve emekçi halk güçlerini harekete geçirebildiği ölçüde başarılı olacaktır ve başarılı olması için de gereken her şey yapılmaktadır.

Günümüzde kapitalizm bir avuç tekelinin geniş emekçi yığınlar üzerindeki ekonomik ve siyasal sultanı olarak karakterize ediliyor. Her geçen gün emekçiler üzerinde sömürü arttıkça buna bağlı olarak baskılar da artıyor ve demokratik haklar, şartlar ne ölçüde elveriyorsa o ölçüde gasbediliyor.

Bu gelişmenin karşısında en büyük engel işçi sınıfının ve emekçi halkın mücadele birliğidir. Bu birliğin objektif temelleri tekeli sömürü tarafından zaten güçlendirilmektedir. Özellikle, hayat koşullarının iyileştirilmesi ve toplumsal servetlerin daha adil paylaşımı için verilen mücadelenin vazgeçilmez araçları sendikaların önemi bu gelişen şartlarda da-

ha da artmaktadır. Bir yandan tüm çalışanların sendika kurma haklarını elde etmeleri ve öbür yandan mevcut sendikaların daha güçlü araçlar haline dönüştürülmeleri için, birbirini tamamlayan iki görev, demokrasi güçlerinin önünde durmaktadır.

Çalışanlara sendika hakkı verilmeyen nâdir ülkelerden biridir Türkiye. Bir milyonu aşkın memur, öğretmen, teknik eleman, polis, asker vb. gibi meslek gruplarının hâlâ daha sendika kurma hakları yasal olarak tanınmış değildir. Öbür yandan gericilik bu kesimlerin değil sendika haklarını tanımaktan yana olmak, derneklerde dahi örgütlenmelerine tahammül edecek durumda değildir. Sosyal demokrasi dahi bu konuda ikircikçi tutumunu sürdürmekte ve programı çerçevesinde sahip çıktığı bu haklara pratikte sırt çevirmektedir. Ve işte bu yüzden, sendikalaşmak için çalışanların mücadelesi daha bir önem kazanmakta, ülkede genel bir demokratikleşmenin yolunu da açacağı için, genel demokrasi mücadelemizin kopmaz bir parçası olarak kendini kabul ettirmektedir.

Sendikal haklardan mahrum olan toplum kesimlerinin ne denli kötü hayat koşullarında yaşadıklarını herkes biliyor. O kadar ki, bu insanlar için işçi olmak adeta bir nimet olarak görülmektedir. Ve işverenin değer biçtiği çalışmalarının fiyatını artıracak hiç bir araca ve toplumsal güvenceye sahip olmayan bu kesimler ilk elden grev hakkı olan sendikalara yasal olarak kavuşmak zorundadır. Ve onların sendikal haklarının gerçekleşmesi halinde işçi sınıfının nitel ve nicel gücünde de önemli bir yükselme olacaktır. Bundan topyekün kazançlı çıkacak olanların demokrasi güçleri olacağından ise hiç kimsenin kuşkusuz yoktur. Tüm emekçilerin bu konudaki çıkarları, diğer konularda olduğu gibi iç içe geçmiştir.

Sosyal demokrat hükümetin çalışanlara bu hakarı kendiliğinden vereceğini sanmak ve böylece kendini avutmak durumunda olan çalışanlar da artık oldukça azalmışlardır. Ecevit hükümetinin 6 aylık uygulamalarından görüldüğü ve anlaşıldığı gibi, çalışanlar bu haklarına, demokrasinin sınırları genişletildiği ölçüde yaklaşacaklar ve kavuşacaklardır. Bu mücadele ise, tekelci sömürüye, faşizme ve gericiliğe karşı verilen mücadeleden ayrı değildir. Sendikal hakların yasal olarak elde edilmesi yanında geniş işçi yığınlarını ilgilendiren bir diğer konu, sendikalaşmamış işçi kesimlerinin ekonomik örgütlenmeleri yanında daha ileri adımlar atmak ve buna bağlı olarak mevcut sendikal örgütlenmeleri sınıf mücadelesinin etkin araçları durumuna yükseltmek. Bu, sendikaların daha çok demokratik haklarla donatılması anlamına gelir ve bu sorun Türkiye işçi sınıfını çok yakından ilgilendiriyor.

Sömürüye karşı verdikleri mücadelede işçilerin kalıcı kazanımlar elde etmelerini engelleyen başlıca faktörlerden birisi, onun sınıf güçlerini

bir araya toplayamamış olmasıdır. Ve işçi sınıfının bu dağınkılığı kapitalizmin bir olgusu olduğu gibi, yine kapitalizmin yarattığı temel üzerinde aşılabilir. Kapitalizm nasıl işçiler arasında, üretimin değişik nesnel koşullarından doğan farklılıklar yaratıyorsa, buna karşılık, ilişkiler sistemi içinde işçilere verdiği yer bakımından da onları birleştiriyor. Bütün işçilerin çıkarı kapitalizme son verilmesindedir. Ama bu çıkar birliğinin somut sınıf güçleri birliği olarak yansması için egemen ekonomik ve siyasi güçler zorlama yöntemlerle işçi sınıfı arasında yapay ayrılıklar yaratmayı başarabilmektedirler. Bu ayrılıklar karakteri itibariyle kapitalist toplum şartlarında da aşılabilirler. Bu ayrılıkların karşısına işçi sınıfının birliği ile çıkmak mümkündür ve zorunludur.

Kapitalizmin işçi sınıfı içinde yarattığı ayrılıklar ,onun farklı sendikalar altında örgütlenmesi olarak somutlanmaktadır. Farklı siyasal görüşlerin değişik sendikalarda örgütlenmeyi zorlaması kadar, değişik sendikalarda örgütlenmiş olmanın farklı siyasal tercihlere yol açtığı da doğrudur. Ancak, farklı siyasal tercihlerin, işçi sınıfının ekonomik örgütlerinde birliğini gerçekleştirmesine engel olamayacağı da gözardı edilmemelidir. İşçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirmesinin kapitalizm şartlarında objektif temelleri vardır ve bu temel ekonomik sistem tarafından aralıksız ve yeniden üretilmektedir.

Referandum hakkının yasallaşması Türkiye işçi sınıfının içinde bulunduğu nesnel koşullarda işçi sınıfının birliğine yardım edecek önemli bir sorun olarak beliriyor. Çünkü Türkiye’de egemen siyasal güçlerin işçi sınıfı arasına soktuğu ayrılık tohumları, devlet aygıtının oluşturduğu baskı organizasyonu ile korunabilmektedir. Böylece işçilerin ortak eğilimlerinin önüne geçilebilmekte ve bu eğilimler ayrı ayrı sendikaların çerçevesine hapsedilebilmektedir. Yasal olarak elde edilecek referandum hakkı ile işçiler kendi iradelerini daha açıkça ortaya koyabilecekler, hiç bir direkt baskı olmadan tercihlerini özgürce yapabileceklerdir. Özgürce ifade edilen iradenin, işçi sınıfının ekonomik çıkarları doğrultusunda biçimleneceği şüphe götürmez. Çünkü, şu ya da bu ölçüde ama mutlaka ekonomik çıkarlar belirleyici olmaktadırlar. Ve işçi sınıfının ekonomik taleplerini suni ödünlerle sarı sendikalara kanalize etmek Türkiye gibi ülkelerde, uzun vadede geçerliliği olan bir hesap değildir. Referandum, işçi sınıfının iradesine egemen güçlerce konan ipoteğin iflas etmesi olacaktır.

Bunun doğruluğu pratik olarak da defalarca kanıtlanmıştır. 1974’ten bu yana referandum düşüncesi geniş işçi yığınlarının uğruna mücadele ettikleri önemli bir hedef haline gelmiştir. Yer yer uygulanan referandumlarda işçiler iradelerini hep ekonomik çıkarları doğrultusunda açığa vur-

muşlardır. 15 - 16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, işçi sınıfının iradesi üstündeki baskıların derinleştirilmesi girişimlerine karşı, işçi sınıfının kendiliğinden bir tepkisi olarak ortaya çıkmıştır ve göstermiştir ki, işçilerin iradesi her zaman onların sınıf çıkarları tarafından belirlenecektir. Ne ki, referandumun yasal bir hak olmaması, baskıcı siyasal mekanizmanın sarı sendika şebekeleri ve dolayısıyla sömürücü güçlerden yana kullanılmasını olanaklı kılmaktadır. Referandum uygulamalarının bu baskıları aşıp bütün üretim birimlerine yaygınlaşması ise bu hakkın yasal olarak elde edilmesi ile mümkün olacaktır.

Sendikal haklar için verilen mücadelenin kapsamı Türkiye'nin nesnel koşulları tarafından belirlenmektedir. Ekonomik sorunlar gerçekten de sömürücülerin «güvenliği» ile dolaysız bir bağlantı içindedir. Siyasi literatürde «milli güvenlik» şekline bürünen bu güvenlik kavramıyla burjuvazinin ekonomik çıkarlarına darbe vuran her işçi eylemi çelişmektedir. Bu nedenle siyasal güçler, «milli güvenlik» gerekçesiyle grev erteleyebiliyorlar, grev yasaklayabiliyorlar. Böylece sendikaların grev silahı «milli güvenlik» bahaneleriyle sınırlandırılmış olmaktadır. Devletin bu mekanizmayı nasıl da işçi sınıfı aleyhine kullandığının örnekleri Türkiye'de az değil. 12 Mart'ın baskı dönemlerinde ya da «lüzum görülen» hallerde nice grevler yasaklandı ve işçi sınıfının ekonomik mücadelesi büyük ölçüde sekreteye uğrattıldı. Bu nedenle sendikal haklar mücadelesinde, grev hakkının sınırlamalardan kurtarılması da önem taşıyor.

Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ülke politikasında her geçen gün daha etkin bir rol oynuyor. Bu rolün daha da artırılması için işçi sınıfı sadece siyasi alanda ve partisiyle değil, sınıf olarak sendikalarıyla ve birlikleriyle ekonomik kararlara da katılarak mücadele veriyor. Özellikle işçileri ilgilendiren hükümet kararlarında sendikaların görüşlerinin alınması büyük önem taşımaktadır. Oluşturulan karar organlarına ve komisyonlara işçilerin katılması ve sınıf çıkarları doğrultusunda çıkacak kararları etkilemesi, iş hayatında ve ekonomik ilişkilerde köklü bir demokratikleşme gereğini dayatıyor. Tek tek işyerlerinde çalışma koşullarının iyileştirilmesinde, işçi sağlığına ilişkin kararlarda ve disiplin uygulamalarında işçiler sendikaları aracılığıyla söz sahibi kılınmalıdırlar. İş kazalarının önlenmesinde işçilerin katılmadığı kararlar sonuç almak pek mümkün değildir.

Yine tek tek işyerlerinde işçilerin üretimin planlanmasına katılmaları demokratik bir haktır ve sağlanmasıyla, işgücünün sömürsü şartlarında işçiler lehine değişiklikler gerçekleştirmek mümkündür. Kapitalistler üretim sürecini ve emek verimliliğinin yükselmesi kararlarını azami ölçüde artırma doğrultusunda kullanma isteğindedirler. Teknoloji kullanımı-

nı üretimin planlanmasını işçilerden yana etkilemek için sendikaların aktif ve etkin araçlar haline getirilmeleri, sendikal hakların, önemi gözardı edilmeyecek bir parçasını oluşturur.

Asgari ücretlerin ve parçabaşı ücretlerin tesbitinde işverenlerin ve devletin serbestiyeti işçiler için ciddi ve olumsuz sonuçlara yolaçmaktadır. Asgari ücretler devlet tarafından tesbit edilmektedir ve asgari ücretleri tesbit komisyonlarında işçi sınıfının temsili bir formaliteden ileriye gidememektedir. Asgari ücretin tesbitinde bilimsel ölçütlerin geçerli kılması ve işçi haklarının gözetilebilmesi için işçilerin sendikaları aracılığıyla bu tesbite etkin olarak katılmaları sağlanmalıdır.

İşçi sınıfımızın yakından ilgilendiği sorunlardan biri de sosyal güvenlik hakkıdır. Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarında biriken paraların amaçları dışında kullanıldığı ve bu paraların çok büyük miktarlara vardığı bilinen bir uygulamadır. Sendikalar sosyal güvenlik kurumlarında etkin ve belirleyici bir role kavuşturulmalıdır.

İşçi sınıfımızın sendikal haklarından biri de **genel grev hakkının** yasallaşmasıdır. Tekelci sömürü karşısında işçi sınıfının mücadele silahlarını geliştirip güçlendirmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bunun gereği olarak işçi sınıfı özellikle siyasi içerikli sorunlarının çözümünde zaman zaman genel greve başvurmaktadır. Sadece ekonomik mücadele silahlarıyla sömürü kısıkaçı içinde rahat nefes alamayacağını bilincinde olan işçi sınıfı partisi aracılığıyla yürüttüğü siyasi mücadelesini etkin bir biçimde ve kitlesel olarak destekleme gereğini duyuyor. Böylece işçi sınıfının ekonomik haklarını kalıcı kılması, demokratik haklarını genişletmesi, politik etkinliğini artırması mümkün olmaktadır. İşçi sınıfının bu alanda en etkin silâhi, sendikaları eliyle kullandığı genel grev hakkıdır. Pek çok kapitalist ülkede yasal bir hak olan genel grev hakkı Türkiye işçi sınıfı için henüz yasal bir hak değildir. Ancak Türkiye işçi sınıfı zaman zaman genel grevlere başvurmaktadır ve elde ettiği kazanımlar ona bu hakkın önemini göstermektedir. Artık genel grev hakkı, diğer sendikal haklarla birlikte değerlendirilmekte ve yasallaşması istenmektedir.

Genel grev konusunda sosyal demokrasinin tereddüdü ve olumsuzluğu mevcuttur. Bu olumsuzluğun demokrasi güçleriyle ters düşmeye kadar vardığı 20 Mart'taki «uyarı direnişi» ile bir kez daha açığa çıkmıştır. Hatta, sadece sosyal demokratlar değil, «devrimci demokrat» olarak bilinen pek çok kuruluş çevre ve kişiler de bir genel grev silâhına sosyal demokrasinin tekelcilerle flörtünü zedelediği sürece taraftar olmadıkları görülmüştür. Bunların yanında öteki emekçi kesimlerin de bu silâhın önemi hakkında gereğince hazır oldukları söylenemez. Nitekim bütün bu olgular, işçi sınıfının genel grev hakkına karşı burjuva propagandayı cesa-

retlendirmektedir. Sendikal haklar kampanyası süresince genel grev hakkının demokratik ve siyasal bir hak olduğunun geniş emekçi kitlesine kavratılması bu bakımdan önem taşıyor.

TSİP'in 1 Haziran 1978 tarihinde başlattığı sendikal haklar kampanyasının bu dönemde başlatılmış olması da bir tesadüf değildir. Uluslararası toplantı ve forumlar sorunu aktüel hale getirdiği kadar işçi sınıfımızın ve tüm çalışanlar kitlesinin bu konudaki istemleri ertelenemez boyutlara ulaşmıştır. Programında bu hakların büyük bir bölümünden yana olduğunu açıklamış olan sosyal demokrasinin iktidar olduğu günümüz koşullarında ise, sendikal hakların elde edilmesi için mücadelenin elverişli imkânları da doğmaktadır. Demokrasi saflarında yer alanlara, bu kampanyanın başarısı için vargüçle çalışmak düşüyor. Çünkü, sendikal hakların genişletilmesi, genel demokratikleşmenin önemli bir unsurudur ve demokratikleşme sürecine önemli katkıları olacaktır. Ve bu hakların elde edilmesi ancak topyekün bir mücadele ile mümkündür ve elde edilen kazanımları korumanın da güvencesi budur.

TÜSTAV

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN YENİ PROĞRAM İLE İLGİLİ YANILTMA ÇABALARI BOŞUNADIR

Türkçe sosyalist literatürde yayınlanan en ilginç belgelerden birisi olan **TKP Programı** üzerine bir hayli yayın yapıldı. Biz de tam 1 yıl önceki temmuz sayımızda yayınladığımız «İleri Demokratik Devrim Çizgisinin Temel İdeolojik ve Politik Yanılgıları» başlıklı incelemede TKP Programını ana hatlarıyla eleştirmiştik. Hatırlayabildiğimiz kadarıyla, bizim benimsediğimiz çizginin dışındaki çevrelerin pek çoğu —belki de hemen tamamı— bu «ilginç belge»yi eleştirdiler, eleştiriyorlar.

TKP Programı'nın bu kadar ilgiyi çekmesinin nedenlerinden birisi, gerçekten ilginç bir belge olması, telif sosyalist literatürde böylesine ideolojik fukaralığını, kafa karışıklığını, tutarsızlığı, çelişikliği ve karmaşıklığı, nihayet türkçenin katledilmesini simgeleyen başka bir belge göstermek her halde mümkün değildir. Ve bundan sonra da benzeri bir bel-

ge «yaratılması» herhalde kolay olmayacaktır. Hani Çallı'ya atfen söylenir, bir muarızı hakkında «bu kadar cehalet ancak tedris ile mümkün olabilir!» demiş; işte bu söz TKP Programı'nı hazırlayanlara tam cuk oturuyor!*

TKP Programı ilk ortalarda gözükmeye başladığında bir arkadaşımız «bunu eleştirmeye ne hacet? Hiç yorumsuz aynen yayınlanmalı. En iyi eleştiri bu olur!» demişti. «Tanrıya şükürler olsun» ki, arkadaşımızın isteği gerçekleşti. TKP Programı Ürün Yayınları'ndan legal olarak yayınlandı. Böylece her merak edenin elde etmesi imkânı doğdu. Oysa legal olarak yayınlanmadan önce, meraklılarının bulmak için bir hayli çaba sarfettikleri nadir bulunan bir kolleksiyon parçası gibiydi. İlerlemeciliği «efsunlu» kılan faktörlerden birisi de belki buydu!

Neyse ki program legal olarak

*) TKP Programı'nın bunca ilgiyi çekmesini sadece «ilginç»liğiyle açıklamak elbetteki yetmez. Bu olgudaki esas neden bizce «TKP'cilik modası»nın bir ölçüde yaygınlaşmasıdır. Sovyetler Birliği'nin ve Sosyalist Sistemin somut başarıları ülkemizde de yankılandıkça işçi sınıfı enternasyonalizminin «farkına varan» kimi küçük burjuva aydınları enternasyonalizmi yeterince hazmedemediklerinden çareyi «TKP'cilik «modası»na uymakta buldular. Burada il-

yayınlandı da «illegal program»ın bulunmazlıktan ileri gelen «cazibesi» ortadan kalktı. Atılım (Ayda bir çıkar, toplamı sekiz sahife —21,5 X 30,5 cm— TKP Merkez Komitesi'nin yayın organı) TKP Programı'nın legal olarak yayınlanmasını şöyle muştuluyor!

«TKP'nin 58 yıllık savaş tarihinde, parti programı ilk kez legal yayınlandı. Bu kazanımın sağlanmasında kuşkusuz komünistlerin, işçi sınıfının savaşı önemlidir. Ama bu başarının elde edilmesinde bütün demokratik güçlerin, emperyalizme ve faşizme, sömürü düzenine karşı olan her akımın da katkısı vardır. Bu demektir ki, TKP programının legal yayınlanması bütün anti-emperyalist, anti-faşist güçlerin, ulusal demokratik cephe yolundaki hareketin ortak bir başarısıdır.

TKP programının legal yayınlanması, partinin daha geniş ve yığmsal örgütlenmesinde yeni yeni olanaklar açmaktadır. İşçiler, emekçiler, aydınlar, erler ve subaylar biraraya gelerek programı ortaklaşa tartışmak ve onun açtığı perspektifler üzerinde düşünmek olanaklarını bulacaklardır. Bu yasal olanak partinin illegal örgütlenmesine yeni bir hız verecektir. Bu durumda devrimci uyanıklığı elden bırakmamak gerekir. Gerici çevreler her zaman programı faşist yasalara dayanarak toplatabilir, satışını yasaklayabilirler.» (Atılım, Ma-

yıs 78).

TKP, Türk Ceza Kanunu tarafından yasaklanmış bir örgüt. Bu nedenle programını kendi eliyle açıkça basması mümkün değildi. O nedenle «yeni program» muhtemelen 1975'te ve yine «muhtemelen» yurt dışında basılmış. Buraya kadar bir ölçüde normal. Sonrası ise biraz «acaip»!

Program partinin en önemli yayınıdır, bir anlamda kimlik belgesidir. Bu nedenle bir işçi sınıfı partisi en başta, programını en geniş kitlelere götürmeye, onlara tanıtmaya bakar. Çünkü Parti'nin ne olduğunu, neyi hedeflediğini, ne yapacağını en açık seçik gösteren —göstermesi gereken— belge, programdır. Bu nedenle programı her imkândan azami yararlanarak yaygınlaştırmak Parti'nin önde gelen ödevlerindedir.

Şimdi TKP'nin yaptığına bakalım. Yeni bir «program» yapmış ve yayınlamış. Ama bulabilirsen bul! Bir tanesi bulundu muydu, acep içinde ne var diye meraklıları kuyruğa giriyorlar. Daha sonra çeşitli çevrelerce eleştiriler yayınlanıyor. Bunların da yardımıyla TKP Programı'nın nemenem bir şey olduğu iyi kötü anlaşılıyor ve zamanla pek fazla bir cazibesi kalmıyor. Aradan yıllar geçiyor. Ve bir gün —yayın süresi içinde «ilerleyen»— bir dergi tarafından legal olarak basılıyor. Ve de TKP, «Programı legal yayınlandı diye zaffer türküleri çığırma başlıyor!»

Neden yalan söyleyelim, programının legal yayınlanmasını böylesine büyüten bir Parti'ye ilk defa rast-

gineç olan nokta TKP'cilik modasına uyanların önemli bölümünün TKP'nin ideolojisine, bu ideolojinin somutlanması olan Program'a en hafif deyimle ile istihfaf ile bakmalarıydı. Bu nokta kurcalandığında sözkonusu kimseler, esas olanın program değil parti olduğunu, Program'ın değiştirilebileceğini ileri sürerlerdi. Ama «kaderin istihza»sına bakın ki hep tersi oldu ve program değil, «moda»ya uyanlar değişti! Yani «körle yatan şaşı kalktı». Hâlâ daha «TKP'yi içinden değiştirme» hevesinde olanlar varsa kulakları çınlasın!

lıyoruz. Program'ın legal yayınlanması ilk başta «komünistlerin» (kendilerini kastediyor herhalde! Çünkü kendilerinin dışında kalanların en iyisi, en «hayırhah» ifadeleri ile «legal sosyalistler»dir.) ve «işçi sınıfının» başarısıymış! Sonra da, hani şu nerede olduğunu bir türlü öğrenemediğimiz UDC'nin başarısı!... Bu kadar hayali geniş olmanın bir tek izahı vardır. O da Türkiye'de olmamak, Türkiye'yi zerre kadar tanımamak!

Türkiye'de yaşayan ve yukarıdaki alıntıyı okuyan bir kişi kimbilir ne kadar şaşırır? Çünkü Türkiye'de yaşayan bir kişi Türkiye'de legal olarak yayınlanmayan hemen hiç bir şey kalmadığını çok iyi bilir. Tabii böyle olması legal yayınların kovuşturma ve baskıdan azade olduğu anlamına gelmez. Çünkü yayın konusunda bir yanda, 142 başta olmak üzere yaygın bir antidemokratik mevzuat varlığını korumaktadır, bir yandan da yasaklama, toplatma vb. keyfi uygulamalar yoğun bir şekilde sürmektedir. Öyle ki bugün bu konudaki demokrasi ve özgürlük kısıtlılığı nedeniyle başı derde girmemiş ne bir sosyalist, ilerici, demokrat yazar vardır, ne de yayınevi. Ama şartların bu kadar elverişsiz olması kimseyi yıldırılmamakta, herkes demokrasi ve fikir özgürlüğü mücadelesinin muhtemel ceremelerini göze alarak, demek istediğini legal yayınlarla, hem de oldukça açık bir şekilde diyebilmektedir. Sözün kısası TKP «Program»ının legal yayınlanmasının övünülecek bir yanı yoktur. Türkiye şartlarında toplatılmasını, yasaklanmasını ve yayınlama-

yanın adli kovuşturmaya uğramasını göze aldıktan sonra diğerleri kadar sıradan bir yayın olayıdır. Yani TKP, «Program»ının legal yayınına bu kadar önem veriyor idiye bir hayli gecikmiş sayılır. Bundan çok daha önceleri de bu «program», aynı şeyleri göze aldıktan sonra rahatça yayınlanabilirdi. Ama pek çok konuda olduğu gibi bu konuda da âtil kalmayı tercih eden TKP, şimdi «program»ını kitlelere ulaştırmadaki niyetsizliğini ve basiretsizliğini, sıradan bir yayın meselesine zafer türkülerini çağırarak gözlerden kaçırmak istemektedir.

Aynı yazının daha ileriki bölümünde ise programın hazırlanmasıyla ilgili bir açıklama yapılmaktadır.

«TKP programı geniş bir tartışma tabanında hazırlanmıştır. Program tasarısı komünistler ve partiye yakın olanlarca uzun uzun incelenmiş, üzerinde tartışılmış, eleştiriler ve öneriler yapılmıştır. Bu öneri ve eleştiriler titizlikle ve saygıyla gözönünde tutulmuştur.»

İşte bir «ilginçlik», ya da «orijinallik» daha! Bizim bildiğimiz işçi sınıfı partilerinin program tasarıları, partinin yetkili kurullarınca, usulen partiyi yöneten organ tarafından hazırlanır. Gerekiyorsa ve şartlar elverişliyse parti kademelerinde tartışmaya ve görüşmeye açılır. Son söz sahibi ise parti kongresidir. Dünya pratiğinin gösterdiği odur ki yeni programlar hemen daima parti kongreleri tarafından kabul edilmiş ve kesinleşmiştir.** Ve ondan sonra da yayımlanan programın üstüne —programın

***) Şartların parti kongresi toplanmasına izin vermeyecek kadar elverişsiz olduğu durumlarda nasıl bir yol izlendiği hakkında dünya pratiği açısından bilgimiz yok. Ancak yurtdışındaki TKP için böyle bir durumun mevcut olduğu söylenemez.

yayınlanması ister legal yoldan olsun, ister illegal olsun— partinin hangi kongresinin —ya da toplantısının— hangi tarihteki, hangi kararıyla kabul edildiği kelimesi kelimesine yazılır.

Oysa TKP'nin yeni «program»ının nerede, nasıl ve hangi tarihte kesinleştiğine dair —ne legal yayında ne de illegalinde— en ufak bir işaret yok. TKP'nin 1932'deki 4. Kongre'den sonra başka bir kongre toplanmadığını «program»ın kendisinden öğreniyoruz. «Program»ın yurtdışındaki ilk baskısından bu yana da herhangi bir kongre toplandığına dair bilginiz yok. Ancak bir «Konferans»tan sık sözedildi. TKP Merkez Komitesi'nin 26 Şubat 1977 tarihli açıklamasında şu ibareye rastlıyoruz.

«Program ve tüzük tasarılarının onaylanması Konferans'ın gündemindeydi.

Konferansa katılanlar sürekli alkışlarla, oybirliğiyle tasarıları onayladılar.» (Yeni Çağ., Şubat 1977, sf. 159).

Yeni program tasarısı «Konya Konferansı»nda «onaylanmış»! Dikkat edilirse «program» demiyor, «program tasarısı» diyor. Oysa «Konferans»ın toplandığı ileri sürülen tarihten çok daha önce yurtdışında basılan broşürün üstünde, bunun kesinleşmiş bir program değil bir tasarısı olduğunu gösteren tek bir belirti bulunmamaktadır. Zaten yukardaki «açıklama» da bir hayli ilginçtir. Program tasarısı, «Konferans»a katılanların onayına sunulmuştur. Yani «tasarı» üzerinde bir görüşme yapılmış değildir. Aynen tasdik edilmesi istenmiştir!

Kaldı ki «konferans» ile ilgili «açıklama»da, «tasarı» kelimesinin kullanılmasının düpedüz bir yanıltma-

ca olduğu TKP'nin diğer yayınlarından da bellidir. 1 Şubat 1976 tarihli, yani «konferans»tan 1 yıl önce yayınlanan bir Atılım'da aynen şöyle denilmektedir:

«Ordunun ana yığını, erleri ve assubayları ile halktan ,emekçi yığınlarından gelmez. Ordu, memlekete dalan emperyalistlere karşı Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda kurulmuştur. Bundan ötürü görevi emperyalizme karşı ,işbirlikçilere karşı savaşmak, yurdun bağımsızlık, egemenlik ve halkın demokratik haklarını savunmaktır. (TKP'nin Eylem Programıdır).

Bu ibare Ürün Yayınlarında çıkan «program»ın legal baskısının 55 ve 56. sayfalarında da aynen yer almaktadır. Yani «Eylem Programı» ile Program aynı şeylerdir ve TKP Programı «Konferans»tan çok önce kesinleşmiştir. Ama «istem arkadan gelsin» misali TKP yöneticileri «ilginçliği» yüzünden kendilerini bir hayli müşkül durumda bırakan programı meşrulaştırmak için bir de «Kongre onayı» uydurmaktan geri durmamışlardır. Böylece kim —ya da kimler— tarafından nasıl, nerede, ne tarihte hazırlanıp, ne yoldan kabul edildiği belli olmayan bir programı «usulüne uydurmak» istemişlerdir.

Programın hazırlanması meselesindeki densizlikler bu kadarla da kalmamaktadır. TKP yöneticileri programın «dört başı mamur» bir çalışma ile hazırlandığı izlenimini vermek için binbir dereden su getirmektedirler. Ama bunu yaparken de olmadık potlar kırmakta, «secaat arzederken sirkatin söyleyen merdi kıpti»nin durumuna düşmektedirler.

«Programın legal yayını» ile ilgili ikinci alıntıda «program tasarısı»-

nın «komünistler ve partiye yakın olanlarca hazırlandığı» söylemektedir. Bir komünist parti programının bu şekilde hazırlanmasına ilk defa tanık olduğumuzu itiraf etmeliyiz. Hadi «komünistler»den TKP üyeleri kastediliyor diyelim, ya «partiye yakın olanlar»a ne oluyor? Bir proletarya partisinin programının hazırlanmasına partili olmayanların —bunlar sempatici da olsa— katıldığı, nerede görülmüş? Üstelik söz konusu olan illegal bir partinin programı! Böyle bir partinin programı parti üyesi dahi olmayanların katkısıyla hazırlanmış! TKP yetkilileri acaba kendi söylediklerini kendileri işitiyorlar mı? Tevekkeli değil ortaya çıkan program bu olmuş! Bu başa, bu traş!

Aynı yazının daha sonraki bölümünde ise şunlar söylenebilmektedir:

«Programın yüzbinlerce emekçi arasında yayılma olanaklarının açıldığı bu günlerde düşman da sasmayacaktır. Programa yoğun saldırılarda bulunacak, zihinleri karıştırmaya çalışacaktır. Programın Marksçı -Leninci özünü bir yana bırakıp, ayrıntılar, deyimler üzerinde spekülasyon yapacaklardır.»

İşte zerre kadar düşünülmeden, laf olsun diye kaleme alınmış sözler. «Düşman», «programın Marksçı -Leninci özünü bir yana bırakıp, ayrıntılar, deyimler üzerinde spekülasyon yapacak»mış! Bu ne biçim «düşman»? Öyle bir «düşman» ki Marksçı -Leninci öz»e dokunmuyor, yani Marksizm -Leninizm'e bir şey demiyor da «ayrıntılar, deyimler» üzerinde duruyor. Oysa pek iyi bilinir ki komünistlerin başta gelen düşmanları faşistler, tekeici parabalaları ve tüm gerici güçlerdir. Bunların ayır-dedici özelliği ilk başta Marksizm -

Leninizm'e, onun devrimci özüne, hem de en hayasızca saldırmalarıdır. Onları ne «ayrıntılar» ilgilendirir ne de «deyimler».

Yoksa TKP esas düşman olarak bunları görmüyor mu? Neden denirse, bu derginin sahifelerinde TKP programının özü eleştirilirken aynı zamanda «ayrıntılar ve deyimler» üzerinde durulmuştur. Ve bu noktanın bilimsel sosyalizmde ne denli büyük önemi olduğu, işçi sınıfının büyük öğretmenlerinin tutumuyla kanıtlanmıştır. Anlaşılan bu olay TKP yöneticilerini bir hayli hırçınlaştırmış. «Kuyruk acısı»yla esas düşmanı unutup —bilinç altından olsa gerek— bizi düşman gösterme şaşkınlığına düşürmüşler. «Şaşkınlık» diyoruz, çünkü ara vermeksizin en yakışsız lisanla saldırmasına rağmen de olsa destekleyici sözler ettiği bile oluyordu.

TKP'nin esas düşmanı bir kenara bırakıp bize ve «program»ını eleştiren diğerlerine saldırdığı yazının daha sonraki bölümünden iyice gün yüzüne çıkıyor.

«Bu gibi saldırılara karşı programda yer alan partinin yakın ve uzak amacını, stratejisini, sosyalizme açılan ileri demokrasi devrim aşamasını ve bu aşamaya ulaşmak için işçi sınıfının hegemonyasında bütün ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği ilkesini savunmak en doğru yoldur. Programın Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal ekonomik ve politik durumdaki hareket ederek, emperyalizme, işbirlikçi -tekelci sermaye, toprak ağalarına karşı işçi sınıfının, halkımızın ulusal ve sosyal kuruluş savaşına yön verdiğini bilmek gerekir. Proletarya dikta-

törlüğü, proletarya enternasyonalizmi kavramları programı savunanların elinde sağlam birer silahtır.»

TKP M. Komitesi yayın organı Atılım «program»ın düşmana karşı nasıl savunulacağına «ışık» tutuyor! «Düşman», —Komünistlerin başta gelen düşmanları faşistler ve gericilerdir— TKP «program»ına saldırınca, TKP'liler de sosyalizmi, ileri demokrasiyi, hatta proletarya diktatörlüğünü, proletarya enternasyonalizmini «savunmalı»ymışlar! Olacak iş mi bu? Bir faşiste, bir tekelci parababasına gideceksin ve «ileri demokrasi çok iyi bir şeydir, hepimizi kurtaracak olan sosyalizmdir, bunun için proletarya diktatörlüğünü kabul etmek ve proletarya enternasyonalizmine sadık olmak şarttır» kabilinden bir şeyler diyeceksin! Yazıda denileni yapacaksın, yani programı «savunacaksın» bunun başka yolu yok. Şimdi okur, «olur mu böyle saçmalık?» diyecek. Oluyor işte! TKP yönetimi işi gücü bir kenara bırakıp kendi dışındaki sosyalistlere sövmeyi adet haline getirince, onlarla uğraşmayı baş meselesi yapınca, esas düşmanı gözden çıkarıyor. Ve birlikte mücadele vermesi gereken güçlere düşman gözüyle baktığı bir yerden patlak veriyor.

Yukarıdaki son iki alıntının esas ilginç olan yanı ise TKP'nin, «program»ını savunmakta, muhtemelen kendi içinden gelen eleştirilere karşı bir hayli müşkülât çektiğini işaret etmesidir. Burada Atılım'ın üstü kapalı olarak söylediği ve aslında demek istediği şöyle özetlenebilir:

Programa pek çok eleştiri yapılmaktadır ve daha da yapılacağına benzer. Siz bunlara aldırma. Programda hata, eksiklik, aksaklık

bulunsa bile bunlar «ayrıntılar»da, «deyimler»dedir. Bunların da pek önemi yoktur. Siz asıl Programın özüne bakın. Program özünde Marksçı - Leninci değil mi? Madem ki özünde Marksçı - Leninci'dir, siz onu savunun yeter!

«Marksçı - Leninci öz» için de şunlar kanıt getirilmektedir: «Program, emperyalizme, işbirlikçi - tekelci sermayeye, toprak ağalarına karşı işçi sınıfının, halkımızın, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşına yön veriyor»muş! Sanki bir programa bunları yazmak marifetmiş gibi TKP yönetimi «program»ı böyle savunuyor. Türkiye'de kendini solcu sayan hangi orta okul öğrencisine, bir program taslağı hazırla denilirse ilk yazacağı cümleler buna benzer olacaktır.

Defalarca söyledik: program işçi sınıfı partilerinin en değerli ve önemli belgesidir, onun kimlik cüzdanıdır. Sen ceffel kalem program diye aklına ne gelirse, evet, bir ajitasyon bildirisinde bile hafif kalacak şeyleri yazacaksın, sayfeler dolduracaksın, sonra da kendini savunmak için, «canım siz ayrıntılara ve deyimlere aldırma, programın özüne bakın, öz Marksçı - Leninci değil mi? Ötesi ne nize lazım?» kabilinden, mızrağı çuvala sığdırmaya çalışacaksın! Buna kim pabuç bırakır?

Yine de olumludur. TKP yöneticilerinin, «program»da «ayrıntılar» ve «deyimler»de de olsa hataları olduğunu zimnen kabul etmeleri küçümsenmemelidir. Çünkü «programın özü» denilen şeyi, önemli ölçüde bunların belirlediği meydandadır. Ve şimdi sıra programın özünün bilimsel sosyalizmden önemli ayrılmalar gösterdiğinin anlaşılmasındadır.

Program konusunda TKP'yi en fazla «üzün» noktanın CHP takipçiliği

olduğu hemen görülmektedir. Atılım'ın bu yıl yayınlanan ilk 4 sayısında «program ve sorunlar» başlıklı bir «tefrika» yer almıştır. Bu tefrikada ele alınan konuların başında «burjuvazinin içindeki ayrışmalar» gelmektedir. Hattâ denebilir ki 4 yazıdan oluşan tefrikanın ana temasını bu konu oluşturmaktadır.

Daha ilk yazıda, başta da değindiğimiz yanılmacaya bir kez daha başvurulmakta ve şöyle denmektedir:

«Program parti içinde kollektif bir çalışma sonucunda oluşturuldu. Parti örgütlerine ve kamuoyuna sunuldu. Parti konferansında onaylandı, yayımlandı» (Atılım, Ocak 1978).

Program «kamuoyuna sunulmuş! Böyle olmadığını herkes biliyor. En meraklıları bile programı ele geçiremediler! Sonra denilene göre «Konferans» da «onaylanmış», «yayınlanmış! Yalan! Tersî oldu. Önce yayımlandı, sonra onaylandı. Kimi aldatıyorsunuz?

Aynı yazıda daha sonra şunlar söyleniyor:

«Programa karşı tepkiler sınıfsal çıkarılara göre gelişti. İşçi sınıfı, onun sınıfsal ve yığınsal örgütleri birçok ilerici, devrimci aydın örgütleri, programı olumlu ve Türkiye'de devrim hareketini geliştirebilecek bir belge olarak kabul ettiler.» (a.g.y.)

Bu denilenler de düpedüz yalan. «İşçi sınıfı, onun sınıfsal ve yığınsal örgütleri, birçok ilerici, devrimci aydın örgütleri» «programı» beğenmişler! Yok böyle bir şey. Türkiye'de yaşayanlar böyle bir şeyin olmadığını gayet iyi biliyorlar. «İlerlemeciler» dışında TKP programını, değil beğenen ona hayırhah tutum alan tek bir kuruluş çıkmadı Türkiye'de! Atılım

desteksiz atıyor! Belki kandıracaklarını olur diye hesab ediyor!

Atılım'ın «hilâf-ı hakikat» beyanları fütursuzca devam ediyor.

«Burjuvazinin tepkisi, yukarıda da belirttiğimiz gibi, sınıfsal çıkarlarına dayandı. Burjuva basını programa alabildiğine saldırdı ve onu Türkiye'de devrim hareketini bölmek, parçalamak ve bastırma için çarpıtmaya yeltendi.» (a.g.y.)

Bu yazı Atılım'ın Ocak 1978 tarihli sayısında yayınlanmış. Biz Türkiye'de yaşayanlar olarak, o tarihe kadar «burjuva basınında» TKP Programına «alabildiğine saldırıldığını» hatırlamıyoruz. Sadece Tercüman'da dergimizden alıntı yapılarak N. Ilıcak imzalı bir yazı yayımlandığını biliyoruz. Bunun dışında adı anılmaya değer burjuva basınında TKP programına saldıran bir yazı yayınlanmış değil. TKP ve «ilerlemeciler» bunu bilmiyorlar mı? Bizce pekâlâ biliyorlar! Ama hesapları başka: Komünistlerin gerçekçi ve doğrucu olduğundan asla şüphe etmeyenler, bu denilenlere bakarak —öyle ya, burjuva basını işi gücü bırakıp TKP programına, hem de «alabildiğine saldırdığına» göre, TKP'nin çok güçlü olduğu kanısına varacaklar!

«Program»a kimin, ne gibi tavır aldığı konusunda, aynı yazı daha sonra şöyle devam ediyor:

«Legal sosyalist akım da programa karşı ilgisiz kalmadı. Fakat, en kaba saldırı Kıvılcımcıların oluşturduğu bir partiden geldi. Bunlar programın dayandığı ilkelere biri olan burjuvazi içindeki ayrışmaları kavrayamıyor. Lenin'in «burjuvazi içindeki ayrışmaları göz önünde tutmayan bir kimse Marksizm'den nasibi-

ni almamıştır» görüşünü anlayamıyorlardı. Bu kişiler kendilerinin kuyrukçuluğunu TKP'ye yüklemeye kalkıştılar ve bu yönde yığın yığın yayın yıptılar. Şimdi ise, başka bir sosyalist partiyi, burjuvazi içindeki ayrışmaları görmezlikten gelmekle suçluyorlar. Ve böylece teorik ve ideolojik şaşkınlıklarının, bocalamalarının örneklerini sergiliyorlar.» (a.g.y.)

Yazının tek «doğruya yakın» bölümü yukarıdaki alıntının ilk cümlesi! Tam doğru değil; çünkü «legal sosyalist akım» diyerek kasıtlı bir tahrifat yapıyor.

Evet, soldaki akımların hemen tamamı TKP «programı»na «ilgisiz kalmadı.» Çünkü program, önce de belirttiğimiz gibi çok «ilginç»ti. Ancak yazının bundan sonrası da öncesi gibi bütünüyle gerçek dışı.

«En kaba saldırı Kıvılcımcıların oluşturduğu bir partiden gelmiş! Türkiye'de Kıvılcımcıların oluşturduğu «parti» herkesin bildiği gibi Vatan Partisi. Bu «parti»nin politikası doğrultusunda yayın yapan «sosyalist» dergisinde ise TKP programı ile ilgili herhangi bir yayın yapılmış değil. O halde bu sözlerle Atılım kimi kastediyor?

İster istemez akla TSİP geliyor. Çünkü başlangıçta TKP yetkilileri TSİP'e yine bu ağızla saldırıyorlardı. Yine TSİP'in çizgisini benimseyen dergimizde yayınlanan İ.D.D. Eleştirisi de Atılım'ın TSİP'i kastettiğinin bir diğer delili. Bu eleştirinin yayınlanmaması için her türlü savsaklamanın ve ikiyüzlülüğün envai çeşidine başvuranların, eleştirinin yayınlanması üzerine nasıl en galiz sövgülerle dergimize ve TSİP'e saldırdığı hatırlardadır.

Atılım «en kaba saldırı»dan dem vuruyor. Ama bu «saldırı»nın ne olduğunu açıklamaya bir türlü yanaşmıyor. Ne ki en göcündüğü noktada baklayı ağzından çıkarıyor. Biz «burjuvazi içindeki ayrışmayı kavrayamıyor»muşuz! Yani TKP'nin, —kendisi yarattığı hayali «ulusal burjuvazi»yle ittifak kisvesi altında— sürdürdüğü CHP takipçiliği politikasını eleştirmemizi hazmedemiyor. Bunun için de ipe sapa gelmez mantık ve sözlerle bize saldırıyor.

Gerçekten hem mantığın, hem de sözlerin ipe sapa gelir tarafı yok. «Burjuvazi içindeki ayrışmaları kavrayamıyor»muşuz! Sosyalist literatürde bunun anlamı ittifaklar ve dayanışmalar yelpazesini daraltmak, yani burjuvazinin tümünü karşıya almak, hiç bir kesimiyle hangi konuda olursa olsun işbirliğine yanaşmaktır. O zaman «kuyrukçuluk» bunun neresinde? Ama TKP ideologlarının derdi değil ki asgari mantık tutarlığı içinde olmak. Onların bildiği tek yol var: Ne kadar kara çalarsam, o kadar yıpratırım!

«Burjuvazi içindeki ayrışmaları kavrayamıyor»muşuz! Bu iddiaya Türkiye'de yaşayan kargalar bile güler. 12 Mart faşizmi sonrasında Türkiye'de şekillenen siyasi yelpaze hakkında ilk bilimsel açıklamalar dergimizde yayınlandı. Gerek TSİP'in, gerek dergimiz ve TSİP'in çizgisini benimseyen diğer yayınların, daha ilk günden beri, burjuvazi içindeki farklılaşmalara devamlı dikkati çektiğine, bu konuda ayrıntılı değerlendirmeler getirdiğine ve politikasını da buna göre yönlendirdiğine, Türkiye'de yaşayan herkes şahittir. Sadece sosyal demokrasi ve CHP konusuna getirilen vuzuhun bile, burjuvazi içindeki farklılaşmaların kafalarda netleşme-

sine ne denli hizmet ettiği ortadadır. Bu konuda geçmiş yayınlarımızdan örnek vermeyi bile abes görüyoruz. Çünkü Türkiye'de yaşayan herkes için bu nokta, bizi diğerlerinden ayırdeden en önemli karakteristiklerdendir. Gücünü bilimsel olmaktan alan sosyal demokrasi açıklamamız öylesine etkinlik kazanmıştır ki, en «koyu ilerlemeciler» bile şöyle demeye başlamışlardır:

«CHP'nin sağ sosyal demokrat üst yönetimi emperyalizmle uzlaşarak ve gerici - faşist güçler karşısında kararsız bir tutum takınarak...» (Kurtuluş, Berlin TTO Yayın Organı, sayı 183).

Olup bitenlerden az çok haberdar bir Türkiye'liye kaynağını göstermeden yukardaki alıntının nereden olabileceğini sorsanız, bazı kelimeleri yadırgasa bile, hiç şaşmaksızın TSİP'in çizgisini benimseyen yayınlardan birisinin adını verecektir.

Böylesi bir olgu sevindiricidir ve elbette ki doğru ve sağlam ideolojinin zaferidir. Kaldı ki TKP yetkililerinin bizzat kendileri de «ulusal burjuvazi» ve CHP hakkındaki eleştirilerimizden etkilenmiş benzemektedirler. Sözelimi TKP yöneticilerinden birisi geçen yılın sonuna doğru CHP'yi şöyle değerlendirmiştir:

«CHP yönetimi, ya da tekeller dışı kalan burjuvazinin politik akımı açık seçik anti-emperyalist bir politika uygulamadıkları sürece, liberal ve reformist politikalarını ne olursa olsun, er geç emperyalizmin ve büyük sömürü ve talan çevrelerinin politik çizgisine girmeye mahkumdurlar. CHP yönetiminde bugün bu gelişmeyi ibretle izlemekteyiz. CHP yönetimi bir burjuva akımını temsil ettiğinden sömürü düze-

ninden yanadır. İşçi sınıfının emekçi halkın egemenliğinin kurulmasına ve iktidarı bunların temsil ettiği güçlerin ele almasına karşıdır. Ne var ki, tekeller dışı kalan burjuvazinin tekellerle ilişkisi onun çıkarlarını temsil eden politik akımlara, aşırı gerici faşist burjuva akımlarına kıyasla reformist bir nitelik kazandırıyor.» (Yeni Çağ, Ekim 1977, sf. 949).

Görüldüğü gibi CHP'den bahsedildiği halde «ulusal burjuvazi» deyimli yoktur. Bunun yerine «tekeller dışı kalan burjuvazi» deyimli ikame edilmiştir. Ayrıca «liberal» ve «reformist» sıfatları da kullanılarak, adını koymasada sosyal demokrasiye işaret eden bir üslup kullanılmıştır. Ayrıca hem aynı yazıda, hem yazarın sonraki yazılarında «CHP'nin sağ kolu», «sol kanadı» v.b. deyimler kullanılarak sağ kanat sosyal demokrasi «sol» kanat sosyal demokrasi bilimsel deyimleriyle bir paralellik içine girilmek istenmiştir.

Atılım'ın Ocak 1978 sayısında ise şöyle denilmektedir:

«Ulusal burjuvazinin, onun sosyal-demokrasiden etkilenen politik akımının da içinde ayrışma süreci hızlandı.»

Daha da ilginç, «Program ve Sorunlar» başlıklı 4 yazının bir tekinde dahi «ulusal burjuvazi» deyimine yer verilmemiştir. Üstelik de bu tefrikanın ana temasını «burjuvazi içindeki ayrışmalar» oluşturduğu halde!

«Bu konuda burjuvazideki ayrışmalar, üzerinde önemle durulacak bir sorundur. Çünkü, işçi sınıfının burjuvaziye karşı yürüttüğü sınıf savaşı burjuvaziye etkiliyor. Zaman zaman onun da-

yanak noktalarını bile sarsıyor. Ayrışmaları da hızlandırıyor. ... Burjuvazinin bir kolu bir yandan bu savaşımın, bir yandan da tekellerin baskısı altında ilerli, reformcu bir konuma yaklaşmaktadır. Fakat sömürücü olan burjuvazinin ilerici kolu da her zaman gerici konumlara, hatta işbirlikçiliğe dönebilir. Fakat bu sürekli bir gelişmedir ve her zaman burjuvaziden bir kol tekeller dışında ilerici ve yurtsever konumunu sürdürür.» (Atılım, Şubat 1978 sf. 4).

«Burjuvazinin tekeller dışında kalan kolu da vardır. Fakat, burjuvazinin bu iki kolu arasında karşılıklı kaymalar, akımlar, içiçe geçmeler sürekli. Burjuvazinin tekeller dışında kalan kolu da sömürücüdür. Fakat emperyalizmin ve büyük sermayenin baskısı onu sınırlı da olsa bazı anti-emperyalist, anti-faşist ve reformcu konumlara zorlamaktadır. (Atılım, Nisan 1978, sf. 2)

Görüldüğü gibi atılım, «burjuvazi içindeki ayrışmalar» konusunda «ulusal burjuvazi»yi bir kenara bırakmış, onun yerine «burjuvazinin tekeller dışı kalan kolu», deyimini kullanmaya başlamıştır. Ve bu «kol»un «ilerici ve yurtsever konumunu sürdüreceğini» iddia etmektedir. Hem de «her zaman» vurgulamasını yaparak. Oysa pek iyi bilinir ki, hangi kolu olursa olsun burjuvazi her zaman —ve her şeyden önce— «sömürü sever»dir. Sömürünün ortadan kalkacağı bir gelişme gördüğünde, ne yurtseverliği kalır, ne de ilericiliği! Tarih, bu gerçeğin şahididir.

Bu yazıyı TKP yöneticilerinin, yeni program hakkındaki yanıltma gayretlerini açığa çıkarmak için

kaleme aldık. Ve gördük ki onlar ne kadar yanıltmaya çalışırsa çalışsınlar mızrağın çuvala sığacak tarafı yok! Şimdi yazımızın sonunda «ilerlemeci» kardeşlerimize, en üst yöneticisinden sempatzanına dek bu çizgiyi benimseyenlerin tümüne soruyoruz:

Gece başınızı yastığa koyup kendinizle başbaşa kaldığınızda:

— Ben bu programı kafamla ve yüreğimle benimsiyorum diyebiliyor musunuz?

— Bu «program»ın işçi sınıfını ve tüm halkı kurtuluşa götüreceğine gerçekten inanıyor musunuz?

— «Program»ın, «partiye yakın olanlar»ın da katıldığı «geniş bir tartışma tabanında» hazırlandığına kani misiniz?

— Parti üyesi olmayanların da katıldığı program çalışmasında bir sakatlık olduğundan kuşulanmıyor musunuz?

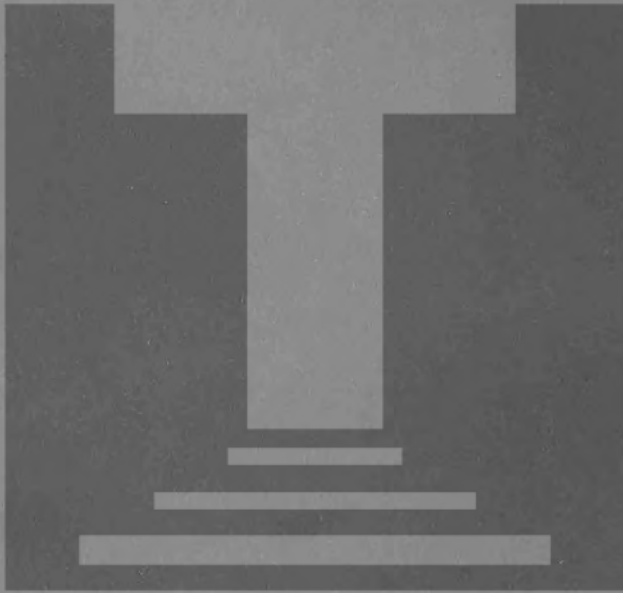
— «İşçi sınıfı, onun sınıfsal ve yığınsal örgütleri birçok ilerici devrimci aydın örgütleri» bir yana, Türkiye'de TKP programını «olumlu» bulduğunu bildiren —ama yan örgüt durumunda olmamak şartıyla— tek bir örgüt çıktı mı?

— «Burjuva basının programa alabildiğine saldırdığı» doğru mu?

Soruları artırmak mümkün. Ama meseleye ışık tutmak için bu kadarı yeter de artar bile.

Biliyoruz bu yazı sizleri yine öfkeli edecektir. Yine içinizden en sunuturlu bir şekilde sövüp saymaya başlayanlar çıkacak. Ama biz bir nebze inşaf sahibi olanlarınıza bir daha soruyoruz: Yukarıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan sonra —ama bir başımıza, kaçamaksız, gıllı gıssız— iç huzuruyla uykuya varabilecek misiniz?

ilke 20 Lira
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

TÜSTAV